

Bruksela, 5 maja 2026 r.
(OR. en)

8265/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0222(COD)

EDUC 115
JEUN 54
SPORT 21
SOC 198
COMPET 439
DIGIT 104
ENV 364
IA 84
CODEC 691
CADREFIN 193
FIN 607

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Rada

Dotyczy: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program Erasmus+ na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888
– *Częściowe podejście ogólne*

I. WPROWADZENIE

- 16 lipca 2025 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program Erasmus+ na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888. Proponowane rozporządzenie ma ustanowić program będący kontynuacją programu Erasmus+ z lat 2021–2027, a jednocześnie połączyć dwa unijne programy: Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności.

2. Nowy program ma przed wszystkim, jak określiła Komisja, przyczynić się do budowania odpornej, konkurencyjnej i spójnej Europy przez promowanie wysokiej jakości uczenia się przez całe życie, wzmacnianie u wszystkich umiejętności i kompetencji przydatnych w życiu i pracy, a jednocześnie wspierać wartości Unii, uczestnictwo w życiu demokratycznym i społecznym, solidarność, włączenie społeczne i równe szanse – w UE i poza nią. Zgodnie z zapowiedziami nowy program ma być jednym z kluczowych instrumentów w tworzeniu unii umiejętności, rozwijaniu europejskiego obszaru edukacji i wspieraniu europejskiej współpracy strategicznej w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w tym programów sektorowych będących jej podstawą.

II. PRACE W INNYCH INSTYTUCJACH

3. Parlament Europejski wyznaczył na sprawozdawcę w tej sprawie Bogdana Andrzeja ZDROJEWSKIEGO (PPE, PL). Wniosek nadal oczekuje na decyzję komisji.
4. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię 22 stycznia 2026 r.¹. Komitet Regionów na tym etapie nie wydał jeszcze opinii.

III. PRACE W RADZIE I W JEJ ORGANACH PRZYGOTOWAWCZYCH

5. W trakcie dwóch prezydencji miały miejsce intensywne prace nad wnioskiem. Podczas prezydencji duńskiej Komitet ds. Edukacji omawiał wniosek sześciokrotnie (17 lipca, 8 września, 17–18 września, 8–9 października, 20 października i 29 października 2025 r.). Powstały dwa teksty kompromisowe, a 27 listopada 2025 r. trafiło do Rady sprawozdanie z postępu prac.
6. Prace prezydencji duńskiej kontynuowała prezydencja cypryjska. Komitet ds. Edukacji dyskutował nad wnioskiem 12 i 23 stycznia, 5–6 i 19–20 lutego, 2, 12–13 i 23–24 marca, 1 i 15 kwietnia, opierając się na sześciu kolejnych tekstach kompromisowych. Aby ułatwić negocjacje w sprawie kluczowych elementów proponowanego rozporządzenia, prezydencja przedstawiła cztery dokumenty tematyczne (jeden o spuściźnie Europejskiego Korpusu Solidarności, dwa o zarządzaniu i jeden o stypendiach).

¹ Dok. SOC/842.

7. 29 kwietnia 2026 r. Komitet Stałych Przedstawicieli przeanalizował kompromisową wersję tekstu zamieszczoną w dok. 8264/26. Na wniosek pięciu delegacji prezydencja postanowiła dodać do art. 2 definicję sojuszy Uniwersytetów Europejskich (definicja 20 w załączonej nocie). Zmieniony tekst zyskał poparcie wszystkich delegacji; jedynie jedna podtrzymuje ogólne zastrzeżenie weryfikacji.

IV. GŁÓWNE ELEMENTY KOMPROMISOWEGO TEKSTU PREZYDENCJI

8. Prezydencja jest zdania, że tekst kompromisowy znajdujący się w załączniku² w starannie wyważony sposób godzi stanowiska w sprawie przyszłego programu Erasmus+ wyrażone przez państwa członkowskie: odpowiada na ich wątpliwości i starannie uwzględnia ich opinie.
9. Ponieważ proponowane rozporządzenie jest częścią pakietu wniosków związanych z wieloletnimi ramami finansowymi (WRF), wszystkie zawarte w nim przepisy, które mają skutki budżetowe lub odpowiadają elementom składającym się na negocjacje horyzontalne w sprawie WRF, zostały umieszczone w nawiasach i w oczekiwaniu na dalsze postępy w sprawie WRF są wyłączone z częściowego podejścia ogólnego. Przepisy te, ujęte w tekście w nawiasy kwadratowe, dotyczą motywów 36 i 44, okresu trwania programu, o którym mowa w art. 1 (*Przedmiot*), art. 9 (*Budżet*) i art. 16 ust. 3 (*Informacja, komunikacja i rozpowszechnianie*). 24 marca 2026 r. na forum grupy roboczej ad hoc ds. wieloletnich ram finansowych odbyły się dyskusje o możliwości orientacyjnego przydziału środków w podziale na sektory programu.

² W tekście kompromisowym zamieszczonym w załączniku zmiany w stosunku do wniosku Komisji (dok. 11748/25 – COM(2025) 549 final) są oznaczone podkreśleniem, a tekst skreślony – symbolem nawiasu [...]. Zmiany w stosunku do wniosku Komisji dotyczące części składowych aktu i ich tytułów są oznaczone podwójnym podkreśleniem.

10. **Kluczowe kwestie** podjęte przez prezydencję w tekście kompromisowym to:

a) **Zarządzanie**

Po przywróceniu komitetu Programu (art. 22a) stopniowo kontynuowany był proces wzmocnienia roli państw członkowskich w zarządzaniu przyszłym programem; to odpowiedź na wnioski większości delegacji o zmianę status quo i optymalizację procesu, za pomocą którego finansowane są nowe akcje. Intensywne dyskusje doprowadziły do opracowania pełnego modelu zarządzania, który koncentruje się na programach prac i wzmocnionej kontroli ze strony państw członkowskich (art. 15 – *Program prac*). W modelu tym przewidziane są dwa odrębne rodzaje programów prac:

- i) „program prac obejmujący nowe akcje”, który uwzględnia po raz pierwszy nowe akcje podlegające zarządzaniu bezpośredniemu; wszystkie takie akcje mają być proponowane przez Komisję na podstawie wcześniej określonych kryteriów (ust. 2 lit. a), b), c) i d));
- ii) „zwykły program prac”, w ramach którego po początkowej realizacji nowe akcje mogą otrzymać dalsze finansowanie, z zastrzeżeniem oceny Komisji, która przeanalizuje m.in. zakres, w jakim takie akcje realizują cele programu i spełniają kryteria wymienione w ust. 2.

Pojęcie nowej akcji jest zdefiniowane w art. 2 (definicja 15a). Przewidziana jest także klauzula o braku opinii, zgodnie z art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011. Serię przepisów o zarządzaniu dopełniają motywy 46a, 46b i 46c, które przewidują wzmocnioną kontrolę ze strony państw członkowskich, przewidywalność i przejrzystość, a zarazem elastyczność.

b) **Spuścizna Europejskiego Korpusu Solidarności**

Delegacje zdecydowanie opowiadały się za tym, żeby w programie Erasmus+ po 2027 r. zachować spuściznę inicjatyw podejmowanych w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Dyskusję ułatwił dokument tematyczny prezydencji, doprecyzowujący, w jaki sposób elementy tego programu zostały włączone do bieżącego projektu rozporządzenia. Stosowne zmiany znalazły się w art. 4a ust. 1 lit. b) i c) (*Młodzież*) zawierającym przepisy o akcjach realizowanych obecnie w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Litera c) tego artykułu mówi o działaniu wolontariackim „Europejski Korpus Solidarności”, w tym wolontariacie w ramach Europejskiego Ochotniczego Korpusu Pomocy Humanitarnej, a więc zapewnia istotne miejsce spuściznie jednego z programów poprzedzających przyszły program Erasmus+. Temu samemu służą definicja 17 zawarta w art. 2 oraz motywy 20 i 48.

c) **Widoczność wszystkich sektorów objętych programem**

Opierając się na pracach przeprowadzonych w poprzednim półroczu, prezydencja w dalszym ciągu starała się odpowiedzieć na postulat delegacji, aby zwiększyć znaczenie sektora młodzieży i sektora sportu. Poza dodaniem nowego artykułu 4a (*Młodzież*) i 4b (*Sport*) podzieliła art. 6 (*Współpraca organizacji i instytucji*) na ustępy poświęcone kształceniu i szkoleniu, młodzieży i sportowi. Pod kątem sektorów przereklamowany został także art. 7 lit. a) (*Wsparcie rozwoju polityki*).

d) **Państwa trzecie stowarzyszone z programem**

Przedmiotem intensywnych dyskusji był temat horyzontalny ujęty w art. 13 (*Państwa trzecie stowarzyszone z Programem*) i związany z nim motyw 46. W odpowiedzi na wątpliwości państw członkowskich dotyczące nowej koncepcji częściowego stowarzyszenia z programem wprowadzone zostały szczegółowe kryteria dla różnych kategorii państw trzecich (art. 13 ust. 4 lit. a) i b), c) i d)). Przede wszystkim państwa trzecie objęte częściowym stowarzyszeniem z programem muszą przestrzegać wartości Unii, a dla wszystkich państw trzecich, które nie podlegają ust. lit. a) wspomnianego artykułu, domagano się jednolitego modelu stowarzyszenia z programem.

e) **Możliwości rozwoju talentów i doskonałości**

Szczegółowo i pod wieloma kątami omówiona została nowa inicjatywa zaproponowana przez Komisję pod nazwą „stypendia Erasmus+ w strategicznych dziedzinach edukacji” (art. 5 lit. a)). Rozmawiano o jej wpływie na budżet programu, ewentualnych dodatkowych źródłach finansowania, europejskiej wartości dodanej, celu i zakresie, stosownych poziomach europejskich ram kwalifikacji, beneficjentach, równowadze geograficznej itp.). Istotnym elementem negocjacji był wspólny apel o ściślejszą kontrolę ze strony państw członkowskich oraz o ich włączenie w opracowywanie tej akcji. Kompromisowa propozycja prezydencji obejmuje nową nazwę akcji (*Możliwości rozwoju talentów i doskonałości*), dostosowany zakres art. 5 lit. a) oraz specjalne przepisy o zarządzaniu (art. 15 ust. 3 i 6 oraz motywy 27, 46b i 46d), odzwierciedlające szczególnie charakter akcji i jej potencjalnie istotne skutki.

Poza tym:

- położono większy nacisk na europejski obszar edukacji (motywy 10 i 24 uzupełniające zwiększoną widoczność wśród celów programu w art. 3); równoległy motyw 24a koncentruje się na unii umiejętności;
- w całym tekście wprowadzono bardziej zdecydowane odwołania do wartości Unii (motywy 5, 15, 16, 18, 38a oraz art. 13 ust. 4);
- zaproponowano zmodyfikowanie struktury projektu rozporządzenia, żeby lepiej ustrukturyzować go wokół dwóch filarów („Możliwości uczenia się dla wszystkich” i „Wsparcie w budowaniu zdolności”) i w bardziej przejrzysty sposób rozłożyć akcje w obrębie tekstu.

V. PODSUMOWANIE

Rada (EYCS) jest proszona o wypracowanie częściowego podejścia ogólnego do tekstu zawartego w załączniku do niniejszej noty.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiające program Erasmus+ na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenia (UE)
2021/817 i (UE) 2021/888**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 ust. 4,
art. 166 ust. 4 i art. 214 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

¹ Dz.U. C , , s.

² Dz.U. C , , s.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia musi wspierać i przygotowywać swoich obywateli od najmłodszych lat, wyposażając ich w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do skutecznego uczenia się oraz do powodzenia w życiu zawodowym i osobistym. Aby było to możliwe, potrzebuje wysokiej jakości efektywnych, sprawnych, innowacyjnych i inkluzywnych systemów kształcenia i szkolenia, zdolnych rozwijać, przyciągać i zatrzymywać talenty, nadążać za tempem i zakresem trwających przemian społecznych, cyfrowych, środowiskowych i gospodarczych, reagować na wyzwania demograficzne oraz na potrzeby społeczeństwa i gospodarki w zakresie umiejętności, a także niwelować niedobory umiejętności, w tym [...] w sektorach krytycznych.
- (2) Unia jest wspólnotą wartości zakorzenionych w historii i tożsamości Europy oraz zapisanych w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE). Rozumienie tych wartości, w tym praw podstawowych i demokracji, jest podstawową umiejętnością życiową i kluczem do udziału w debacie politycznej i w procesie decyzyjnym. Działania związane z kształceniem, szkoleniem, młodzieżą i sportem pomagają wyposażać obywateli w umiejętności i kompetencje pozwalające im się rozwijać oraz aktywnie i konstruktywnie uczestniczyć w życiu demokratycznym i społecznym oraz pomagają ludziom jednoczyć się wokół wspólnych wartości i ich bronić.
- (3) Unia opiera się na solidarności zarówno obywateli, jak i państw członkowskich. Ta uniwersalna wartość kieruje jej działaniami i zapewnia jedność niezbędną do radzenia sobie z wyzwaniami społecznymi, w czym chcą w praktyce pomagać obywatele, między innymi poprzez wolontariat.

- (4) Ważne jest, aby wszyscy ludzie, niezależnie od sytuacji osobistej oraz pochodzenia społecznego, ekonomicznego, geograficznego czy kulturowego, od najmłodszych lat – kiedy kształtują się wartości i postawy i kiedy jest się najbardziej podatnym na nowe doświadczenia [...] – mieli możliwość uczestnictwa w mobilności za granicą. Wczesny kontakt z różnymi środowiskami, kulturami, językami i sposobami życia może sprzyjać przełamywaniu stereotypów i promowaniu porozumienia międzykulturowego oraz zaszczepiać wartości w postaci szacunku, tolerancji i solidarności, a w ten sposób przyczyniać się do powstawania bardziej zjednoczonej i [...] spójnej Europy.
- (5) Aby budować inkluzywne, spójne i odporne społeczeństwa oraz utrzymywać konkurencyjność Unii, niezbędne jest inwestowanie w możliwości uczenia się dla wszystkich, niezależnie od pochodzenia i środków, w drodze współpracy między państwami członkowskimi i organizacjami działającymi w tej dziedzinie, oraz inwestowanie w tworzenie innowacyjnej, opartej na dowodach polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu. Takie inwestycje stanowią też wkład we wzmacnianie tożsamości europejskiej, unijnych wartości, w tym praw podstawowych, [...] oraz w bardziej demokratyczną Unię.
- (6) Zgodnie z europejską strategią na rzecz unii gotowości³ należy wzmacniać gotowość, odporność, uczestnictwo w życiu demokratycznym i zaangażowanie obywatelskie przez podejście oddolne, zachęcając organizacje i instytucje do odgrywania kluczowej roli we wspieraniu umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów, krytycznego myślenia, promowania zaangażowania obywatelskiego oraz uczenia się o demokracji i obywatelstwie. Ludzie i społeczności w całej [...] Unii [...] powinni aktywnie angażować się w zapobieganie kryzysom i być wystarczająco przygotowani, by na nie reagować.

³ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii na rzecz unii gotowości (Join/2025/130 final).

- (7) Wspólne obszary działania i cele programów Europejski Korpus Solidarności i Erasmus+ na lata 2021–2027 wskazują, że możliwa jest większa synergia i spójność regulacyjna. Połączenie wszystkich możliwości mobilności edukacyjnej, wolontariatu, współpracy i aktywności obywatelskiej oraz solidarności pozwoli zebrać całą ofertę takich możliwości oferowanych przez Unię osobom młodym i organizacjom działającym w dziedzinie młodzieży, a tym samym umożliwi bardziej skoordynowane i skuteczne podejście oraz łatwiejszy dostęp dla potencjalnych uczestników i beneficjentów.
- (8) W tym kontekście należy ustanowić program Erasmus+ na lata 2028–2034 – unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu (zwany dalej „Programem”) – który będzie stanowić kontynuację programów Erasmus+⁴ i Europejski Korpus Solidarności⁵ na lata 2021–2027 i który obejmie akcje w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz ustanowi Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej.
- (9) Doświadczenie pokazuje, że w szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków. Z tego względu i zgodnie z celami programu Erasmus+ finansowanie powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityki i priorytety Unii określane w odpowiednich dokumentach [...] Komisji, [...] Rady i [...] Parlamentu Europejskiego, a jednocześnie zapewniać wystarczającą przejrzystość i przewidywalność wykonania budżetu.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu (Dz.U. L 189 z 28.5.2021).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” (Dz.U. L 202 z 8.6.2021).

- (10) Program powinien wspierać dalszy rozwój europejskiego obszaru edukacji⁶, wdrażanie unii umiejętności⁷ i ogólnych ram strategicznych unijnej współpracy politycznej w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w tym programów polityki dotyczących edukacji szkolnej, kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego [...] oraz uczenia się dorosłych, w tym podnoszenia i zmiany kwalifikacji, po to by umożliwić obywatelom rozwijanie kompetencji i umiejętności na wszystkich etapach życia, a dzięki temu realizowanie się w życiu społecznym.
- (11) Zgodnie ze strategią UE na rzecz młodzieży⁸, europejskim programem pracy z młodzieżą⁹ i komunikatem z 2024 r. w sprawie spuścizny Europejskiego Roku Młodzieży 2022¹⁰ Program powinien wspierać znaczące uczestnictwo osób młodych i organizacji młodzieżowych w procesie decyzyjnym i w kształtowaniu polityki, w tym poprzez unijny dialog młodzieżowy, uwzględnianie problematyki młodzieży we wszystkich dziedzinach polityki, walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, wysokiej jakości pracę z młodzieżą oraz rozwój kompetencji osób pracujących z młodzieżą. Program w dalszym ciągu będzie wspierać wszystkie osoby młode, aby mogły uczestniczyć w mobilności edukacyjnej [...], w tym w wymianach młodzieży, wolontariacie, działaniach wspierających uczestnictwo młodzieży i działaniach solidarnościowych i aby w ten sposób angażować osoby młode i wzmacniać ich pozycję w nabywaniu i rozwijaniu umiejętności i kompetencji potrzebnych w życiu i w przyszłości zawodowej – tak by mogły stawać się aktywnymi obywatelami i uczestniczyć w życiu gospodarczym, społecznym, kulturalnym, demokratycznym i politycznym – oraz by włączać je w projekt europejski i przyczyniać się do budowania inkluzywnej, zrównoważonej, konkurencyjnej i odpornej Unii.

⁶ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Unia umiejętności (COM(2025) 90 final).

⁸ Rezolucja Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (Dz.U. C 456, ST/14944/2018/INIT, 18.12.2018).

⁹ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram tworzenia europejskiego programu pracy z młodzieżą 2020/C 415/01 (Dz.U. C 415 z 1.12.2020).

¹⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży (2022) (COM/2024/1 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2024:1:FIN>).

- (12) Program powinien wspierać uczestnictwo w sporcie i aktywności fizycznej dla wszystkich zgodnie z odpowiednim planem prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu¹¹. Należy więc skupić się w szczególności na sporcie powszechnym ze względu na znaczącą rolę, jaką odgrywa on w promowaniu zdrowego stylu życia, stosunków międzyludzkich, uczestnictwa, włączenia społecznego i równości, a także w budowaniu spójnych społeczności.
- (13) Transformacja cyfrowa, w tym szybki rozwój sztucznej inteligencji, powoduje zmiany społeczne i gospodarcze mające coraz większy wpływ na życie codzienne i pokazuje, że należy za pomocą Programu zwiększyć w całej Unii poziom gotowości cyfrowej i zdolności cyfrowych kształcenia i szkolenia oraz pilnie [...] wesprzeć rozwój umiejętności cyfrowych [...] dla wszystkich, w tym krytycznego myślenia i umiejętności korzystania z mediów.
- (14) Uczenie się formalne, pozaformalne i nieformalne [...] odgrywa zasadniczą rolę w [...] edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, podnoszeniu świadomości i zaszczepianiu umiejętności i kompetencji kluczowych potrzebnych do zmiany zachowań osobistych. Program pomoże wzmocnić pozycję obywateli, aby mogli działać w swoich społecznościach i zdobywać umiejętności potrzebne do udanej [...] transformacji ekologicznej, także zgodnie z Paktem dla czystego przemysłu. Program powinien promować praktyki, które przyczyniają się do zmniejszania jego wpływu środowiskowego.

¹¹ [...]

- (15) Program w swoim międzynarodowym wymiarze powinien służyć oferowaniu możliwości mobilności edukacyjnej, współpracy i dialogu politycznego z państwami trzecimi niestowarzyszonymi z Programem, w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas jego poprzednich edycji – w tym w celu przyczyniania się do konkurencyjności Unii – a jednocześnie powinien promować wartości Unii i zapewniać ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego. Aby zwiększyć wpływ tych działań, ważne jest wzmocnienie synergii między Programem a Instrumentem „Globalny wymiar Europy”, [...] strategią Global Gateway oraz ramami polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu.
- (16) Program powinien zbliżyć kraje kandydujące i potencjalnych kandydatów do celu, którym jest przystąpienie do Unii, w tym poprzez wspieranie wartości Unii. Program powinien promować stabilność, partnerstwa i rozwój umiejętności w krajach w szerszym sąsiedztwie, w tym przez zacieśnianie więzi z regionem Morza Śródziemnego. Dzięki współpracy z innymi państwami na całym świecie Program powinien również przyciągać talenty z całego świata i kształtować partnerstwa, w szczególności w celu promowania konkurencyjności Unii i wzmacniania jej odporności. Program powinien za pomocą partnerstw międzynarodowych wspierać kraje w modernizacji instytucji i organizacji oraz, bardziej ogólnie, w podnoszeniu jakości i inkluzywności w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu.
- (17) Realizacja Programu powinna opierać się na zasadach i wartościach poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości i praworządności oraz solidarności, zapisanych odpowiednio w art. 2 TUE [...] oraz wspomnianych w preambule Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”). Istotne jest zatem, aby wszystkie strony zaangażowane w Program przestrzegały tych zasad i wartości. Program powinien również respektować zasady określone w Wytycznych UE z 2017 r. w sprawie promowania i ochrony praw dziecka oraz w art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych [...].

- (18) Program powinien zachęcać, w szczególności osoby młode, do uczestnictwa w życiu demokratycznym Europy, w tym przez wspieranie działań, które przyczyniają się do edukacji obywatelskiej, rozwijają umiejętności nieodzowne dla zaangażowania obywatelskiego oraz umożliwiają angażowanie się w działalność społeczeństwa obywatelskiego i uczenie się uczestnictwa w takiej działalności, uwrażliwiają w ten sposób na [...] wartości Unii [...], w tym prawa podstawowe, ułatwiają kontakty z decydentami na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim oraz wnosząc wkład w proces integracji europejskiej. Program powinien również wspierać tworzenie możliwości i mechanizmów znaczącego uczestnictwa młodzieży, w tym działań prowadzonych przez młodzież lub działań ze znaczącym udziałem młodzieży podejmowanych przez nieformalne grupy osób młodych lub innych odpowiednich interesariuszy.
- (19) Program powinien oferować osobom młodym i organizacjom dostępne, inkluzywne i bezpieczne możliwości okazywania solidarności, pomagając im wspierać społeczności i podejmować problemy społeczne, a jednocześnie zdobywać cenne doświadczenie i umiejętności przydatne z punktu widzenia rozwoju osobistego, aktywności obywatelskiej i szans na zatrudnienie.
- (20) Program powinien wspierać działanie wolontariackie „Europejski Korpus Solidarności”, w tym Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej. Działanie to było objęte programem Europejski Korpus Solidarności w okresie programowania 2021–2027. Wolontariat, zarówno w Unii, jak i poza Unią, stanowi bogate doświadczenie w kontekście uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, umożliwiające osobom młodym okazywanie solidarności i angażowanie się w działania sprzyjające podejmowaniu problemów społecznych i humanitarnych, a jednocześnie sprzyjające ich rozwojowi osobistemu, społeczno-edukacyjnemu i zawodowemu, aktywności obywatelskiej, partycypacji obywatelskiej i szansom na zatrudnienie.[...] W stosownym przypadku należy dążyć do synergii między działaniem wolontariackim „Europejski Korpus Solidarności” a odpowiednimi krajowymi politykami i instrumentami w państwach członkowskich i państwach trzecich stowarzyszonych z Programem.

- (21) W celu lepszego promowania solidarności oraz widoczności pomocy humanitarnej i współpracy na rzecz rozwoju wśród Europejczyków należy rozwijać solidarność między państwami członkowskimi i państwami trzecimi stowarzyszonymi z Programem a państwami trzecimi niestowarzyszonymi z Programem, dotkniętymi klęskami żywiołowymi i zagrożeniami spowodowanymi przez człowieka. Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej powinien przyczyniać się do skoordynowanego reagowania Unii w oparciu o ocenę potrzeb; jego działania będą realizowane zgodnie z zasadami i procedurami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (22) Osoby młode, w szczególności te o mniejszych szansach, w dalszym ciągu powinny mieć możliwość odbycia pierwszej podróży po Europie, w ramach uczenia się nieformalnego i pozaformalnego [...] mającego na celu pogłębienie poczucia przynależności do Unii i umożliwienie odkrywania jej różnorodności kulturowej i językowej.
- (23) W dziedzinie sportu – oferując możliwości w zakresie mobilności i budowania zdolności, w tym współpracy – Program powinien wspierać wspólne wartości europejskie, wolontariat, a także innowacje i rozwój umiejętności w sporcie i poprzez sport. Program powinien [...] promować dobre zarządzanie, bezpieczeństwo i uczciwość w sporcie [...] oraz dyplomację sportową [...]. Powinien on również wspierać organizacje sportu powszechnego, koncentrując się na aktywności fizycznej dla wszystkich, którą praktykuje się dla zdrowia, w celach edukacyjnych lub społecznych [...]. Program powinien oferować [...] ludziom w całej Europie możliwość uczestnictwa w transgranicznych inicjatywach sportowych, wspierając rozwój osobisty, wymianę kulturową, solidarność i zaangażowanie społeczności.

- (24) Program wnosi kluczowy wkład w [...] europejski obszar edukacji [...], wspierany i realizowany za pośrednictwem strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz promujący jakość, równość, włączenie i sukces dla wszystkich. Europejski obszar edukacji opiera się na podejściu całościowym obejmującym nauczanie, szkolenie i uczenie się we wszystkich kontekstach i na wszystkich poziomach – formalnym, pozaformalnym i nieformalnym – od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po uczenie się dorosłych, w tym kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) oraz szkolnictwo wyższe.
- (24a) Przyczyniając się do realizacji celu, którym jest tworzenie rzeczywistej wspólnej przestrzeni dla wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie ponad granicami [...], Unia umiejętności ma intensyfikować działania [...] w tej dziedzinie. Można to osiągnąć poprzez zapewnienie podstawowych i zaawansowanych umiejętności, oferowanie możliwości regularnego aktualizowania i nabywania nowych umiejętności zorientowanych na przyszłość, ułatwianie [...] mobilności dzięki przejrzystości i uznawaniu umiejętności i kwalifikacji oraz rekrutacji przez przedsiębiorstwa w całej [...] Unii, a także przyciąganie, rozwijanie i zatrzymywanie największych talentów w Europie [...].
- (25) Ważne jest stymulowanie i poszerzanie dostępu do uczenia się, nauczania i badań naukowych na temat [...] Unii, wartości i obywatelstwa. Szczególnie ważne jest pogłębianie europejskiego poczucia przynależności i zaangażowania, biorąc pod uwagę wyzwania, przed którymi stoi obecnie Unia. Program powinien nadal przyczyniać się do uczenia się o zagadnieniach związanych z integracją europejską, w tym przyszłych wyzwaniach i możliwościach Unii, w celu promowania debaty w tych sprawach oraz rozwijania doskonałości studiów w dziedzinie integracji europejskiej, także poprzez działania „Jean Monnet”.

- (26) Nauka języków sprzyja wzajemnemu zrozumieniu ludzi i kultur [...] oraz różnorodności kulturowej i ułatwia mobilność w Unii i poza nią, ponieważ kompetencje językowe są niezbędne w życiu i pracy. W związku z tym Program powinien promować naukę języków, w tym, w stosownych przypadkach, krajowych języków migowych. Aby zapewnić szeroki i inkluzywny dostęp do Programu, ważne jest, aby jedną z kluczowych zasad realizacji Programu była wielojęzyczność.
- (27) Europa stoi przed rosnącym wyzwaniem, którym jest odpowiedź na zapotrzebowanie na umiejętności na rynku pracy, w tym w sektorach dotkniętych poważnymi niedoborami, i zaspokajanie popytu na utalentowanych pracowników o wysokich umiejętnościach w sektorach strategicznych, takich jak – ale nie tylko – [...] czyste technologie i technologie o obiegu zamkniętym, transport, energia, odporność wodna, rolnictwo, opieka zdrowotna, technologie cyfrowe, przestrzeń powietrzna i kosmiczna oraz obronność. [...] Zgodnie z założeniami unii umiejętności Program powinien [...] wspierać [...] osoby uczące się z Unii w podejmowaniu studiów w [...] sektorach strategicznych o ewidentnej europejskiej wartości dodanej. Mogłoby to obejmować środki opracowane, aby [...] zatrzymywać w Europie największe talenty poprzez zapewnienie możliwości odbywania studiów w ramach wspólnych programów studiów na poziomach 5, 6 i 7 europejskich ram kwalifikacji w szkolnictwie wyższym, a w stosownych przypadkach w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego. Środki takie powinny ułatwiać uczestnictwo osób uczących się z różnych środowisk, w szczególności osób o mniejszych szansach, z uwzględnieniem równowagi geograficznej. Ich realizacja powinna pozostać wystarczająco elastyczna, aby można było reagować na zmieniające się priorytety polityczne i potrzeby rynku pracy. Możliwości rozwoju talentów i doskonałości nie powinny zmieniać głównego ukierunkowania Programu na mobilność edukacyjną ani mieć nieproporcjonalnego wpływu na finansowanie innych akcji Programu. Wsparcie dla takich możliwości można realizować poprzez synergię z innymi instrumentami, takimi jak Europejski Fundusz Konkurencyjności, oraz poprzez korzystanie z zaangażowania przedsiębiorstw, przemysłu i innych odpowiednich interesariuszy. Poza rozwijaniem i zatrzymywaniem rodzimych talentów ważne jest przyciąganie utalentowanych osób do Unii poprzez oferowanie [...] możliwości takich jak stypendia Erasmus Mundus. [...]

- (28) Współpraca umożliwia wymianę praktyk i budowanie zdolności, a tym samym prowadzi do lepszych wyników i lepszego wykonania oraz większej wydajności dzięki łączeniu zasobów i wiedzy. Program powinien zatem wspierać środki budowania zdolności, które wzmocnią współpracę na różnych szczeblach między instytucjami i organizacjami działającymi w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu. W ten sposób uznaje się zasadniczą rolę instytucji i organizacji w wyposażaniu ludzi w wiedzę, umiejętności i kompetencje potrzebne w zmieniającym się świecie oraz w pomaganiu instytucjom i organizacjom działającym w tej dziedzinie w odpowiednim wykorzystywaniu potencjału w zakresie innowacji, kreatywności i przedsiębiorczości, w szczególności w gospodarce cyfrowej.
- (29) Program powinien wspierać długoterminową strategiczną współpracę transnarodową na poziomie instytucjonalnym, aby zapewniać doskonałość, konkurencyjność i atrakcyjność oraz realizować zrównoważoną, systemową transformację kształcenia i szkolenia, organizacji i instytucji młodzieżowych i sportowych, zgodnie z priorytetami [...] Unii. Współpraca ta będzie obejmować inicjatywy, które [...] działają jako środowisko testowe dla innowacyjnych instrumentów kształcenia, szkolenia i rozwoju umiejętności, wspierając współpracę z przedsiębiorstwami, [...] przemysłem i innymi odpowiednimi interesariuszami. Program powinien nadal wspierać prace instytucji kształcenia i szkolenia oraz państw członkowskich mające na celu usunięcie pozostałych barier we współpracy transnarodowej i zwielokrotnienie oferty transnarodowych wspólnych programów studiów, przyczyniając się do ewentualnego utworzenia wspólnego dyplomu europejskiego¹².

¹² Rezolucja Rady w sprawie znaku jakości „Wspólny Dyplom Europejski” i kolejnych kroków w kierunku ewentualnego wspólnego dyplomu europejskiego: zwiększanie konkurencyjności Europy i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego. (Dz.U. C, C/2025/2939, 22.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj>).

- (30) Program powinien w sposób zrównoważony wspierać podstawową misję edukacyjną sojuszy Uniwersytetów Europejskich, aby umożliwić osiąganie w sposób wydajniejszy wpływu systemowego poprzez długoterminowe działania na szczeblu Unii, w szczególności w celu wzmocnienia doskonałości, zmniejszenia fragmentacji i zwiększenia atrakcyjności i inkluzywności systemów szkolnictwa wyższego w całej [...] Unii oraz opracowania innowacyjnych instrumentów służących poprawie jakości uczenia się i nauczania [...]. Ta podstawowa misja, zakorzeniona we wspólnej wizji i wsparta wspólnymi rozwiązaniami z zakresu zarządzania i wspólnymi zasobami, powinna obejmować rozwój przyszłościowych umiejętności i kompetencji [...], w tym [...] dla sektorów już zidentyfikowanych w unii umiejętności, poprzez odpowiednie i dostosowane do przyszłych wyzwań [...] programy studiów, innowacje pedagogiczne, wspólne dyplomy, uczenie się przez całe życie, mikropoświadczenia, po to aby pielęgnować i przyciągać talenty oraz ułatwiać współpracę transnarodową w dziedzinie edukacji, w tym z przedsiębiorstwami, [...] przemysłem i innymi odpowiednimi interesariuszami. Wsparcie dla wszystkich wymiarów sojuszy, w tym badań naukowych i innowacji oraz ich wkładu w konkurencyjność UE, należy realizować poprzez synergię z innymi instrumentami, takimi jak Europejski Fundusz Konkurencyjności i program Horyzont Europa.
- (30a) Program powinien wspierać centra doskonałości zawodowej oparte na kompleksowych partnerstwach na szczeblu transnarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym w celu zapewnienia wysokiej jakości innowacyjnych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, które rozwijają umiejętności i możliwości rozwoju zawodowego i osobistego zgodnie z potrzebami rynku pracy, przyczyniając się tym samym do tworzenia dynamicznych, odpornych i inkluzywnych gospodarek i społeczeństw. Dalsze wsparcie można realizować poprzez synergię z innymi instrumentami, takimi jak Europejski Fundusz Konkurencyjności i plany partnerstwa krajowego i regionalnego.

- (31) Zgodnie z odpowiednimi unijnymi ramami i narzędziami Program powinien przyczyniać się do rozwijania [...] umiejętności, w tym [...] poprzez [...] ewentualny system wspierania umiejętności podstawowych, i do wzmacniania zapewniania jakości, przejrzystości, uznawania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji (w tym kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym oraz kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie średnim II stopnia dających dostęp do szkolnictwa wyższego¹³), ich cyfryzacji [...] oraz walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, zarządzania umiejętnościami i doradztwa. W tym kontekście Program powinien również zapewniać wsparcie punktom kontaktowym i sieciom na szczeblu krajowym i europejskim, które ułatwiają wymiany w Europie i poza nią, oraz rozwój elastycznych ścieżek uczenia się między różnymi dziedzinami kształcenia i szkolenia oraz młodzieży, a także między systemami formalnymi i pozaformalnymi, w tym za pomocą systemu mikroświadczeń.
- (32) Istotną rolę we wspieraniu realizacji polityki kształcenia i szkolenia oraz polityki młodzieżowej i sportowej w Europie i poza nią mogą odgrywać przyjazne dla użytkownika internetowe platformy i narzędzia współpracy wirtualnej. Aby zwiększyć stosowanie działań z zakresu współpracy wirtualnej, Program powinien wspierać bardziej systematyczne i spójne korzystanie z platform internetowych. Powinien również ułatwiać i wspierać procesy mobilności w drodze cyfryzacji.

¹³ Zalecenie Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1).

- (33) Program powinien z założenia promować włączenie, różnorodność, solidarność i równe szanse, w tym równość płci i niedyskryminację, poprzez poszerzanie dostępu do mobilności, wolontariatu i uczenia się w całej Unii i poza nią, umożliwiając w ten sposób wszystkim pełne korzystanie z doświadczenia formacyjnego, jakim jest uczestnictwo w Programie.
- (34) Program powinien przewidywać zestaw środków mających ułatwić i zwiększać dostęp dla osób o mniejszych szansach, usuwać przeszkody mogące uniemożliwiać taki dostęp, w tym przeszkody finansowe, oraz służyć za podstawę dalszych wskazówek w realizacji. Mogą to być m.in.: ukierunkowane wsparcie finansowe, dostępne formaty uczenia się, ułatwianie dostępu do mieszkań w związku z działaniami Programu, działania przygotowawcze i wsparcie dla uczestników o mniejszych szansach przed uczestnictwem w Programie, w jego trakcie i po jego zakończeniu, przyjazne dla użytkownika i dostępne dokumenty w różnych językach, działania wspierające kadrę zajmującą się w szczególności włączeniem i różnorodnością w organizacjach, a także podnoszenie świadomości wśród potencjalnych uczestników o mniejszych szansach, w tym na obszarach wiejskich i oddalonych. Ponadto Program powinien umożliwiać priorytetowe traktowanie w procesie przyznawania dotacji projektów o wysokiej jakości, które w aktywny sposób traktują włączenie i zaangażowanie uczestników o mniejszych szansach.
- (35) Aby zwiększyć dostępność Programu dla nowych organizacji, dla [...] małych organizacji i dla organizacji o niewielkim potencjale administracyjnym oraz aby beneficjenci mogli łatwiej korzystać z Programu, należy wzmocnić środki służące uproszczeniu procedur na wszystkich etapach.

- (36) [Niniejsze rozporządzenie określa orientacyjną pulę środków finansowych przeznaczonych na Program. Do celów niniejszego rozporządzenia ceny bieżące oblicza się przez zastosowanie stałego deflatora w wysokości 2 %.]
- (37) Ze względu na różnorodność dziedzin objętych Programem należy podtrzymać założenie, aby do realizacji celów Programu w znaczący sposób przyczyniały się młodzież i sport i by działania w tym zakresie docierały do jego grup docelowych.
- (38) Do niniejszego Programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509¹⁴. W rozporządzeniu tym określono zasady uchwalania i wykonywania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i ochrony interesów finansowych Unii.
- (38a) W myśl art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 uchwalenie i wykonanie budżetu musi być zgodne z przepisami rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092. Ponadto w myśl art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 przy wykonywaniu budżetu państwa członkowskie i Komisja muszą zapewnić zgodność z Kartą [...], w myśl art. 51 Karty, i muszą respektować wartości Unii zapisane w art. 2 TUE istotne dla wykonania budżetu.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii. (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024).

(39) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁵, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95¹⁶, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96¹⁷ oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹⁸ należy chronić interesy finansowe Unii za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić postępowania przygotowawcze oraz wnosić i popierać oskarżenia w sprawie nadużyć finansowych oraz innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁹. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu unijnych środków finansowych przyznały tym organom równoważne prawa.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹⁶ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

¹⁷ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

¹⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

- (40) Aby uprościć wymagania wobec beneficjentów, należy w jak najszerszym zakresie stosować uproszczone metody rozliczania kosztów w formie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i stawek zryczałtowanych. W uproszczonych metodach rozliczania kosztów na rzecz mobilności edukacyjnej w ramach Programu należy uwzględnić koszty życia i utrzymania w państwie przyjmującym. Należy zachęcać państwa członkowskie, aby zgodnie z prawem krajowym zwalniały dotacje z jakiegokolwiek opodatkowania i kosztów socjalnych; dotacje udzielane osobom prywatnym przez podmioty publiczne lub prywatne powinno się traktować w ten sam sposób.
- (41) Należy zapewnić prawidłowe zamknięcie programów na lata 2021–2027, w szczególności w odniesieniu do kontynuowania wieloletnich ustaleń w zakresie zarządzania nimi, takich jak finansowanie pomocy technicznej i administracyjnej. Od dnia 1 stycznia 2028 r. pomoc techniczna i administracyjna powinna zapewnić, w razie potrzeby, zarządzanie akcjami, które nie zostały zakończone w ramach programów na lata 2021–2027 do dnia 31 grudnia 2027 r.
- (42) Zgodnie z art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Program powinien uwzględniać szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w tym artykule [...] [...] Należy podjąć środki ułatwiające im uczestnictwo w programie, we wszystkich akcjach, w tym w stosownym przypadku za pomocą wsparcia finansowego na rzecz mobilności edukacyjnej i wolontariatu. Należy sprzyjać mobilności i współpracy między ludźmi i organizacjami z tych regionów i państw trzecich, w szczególności państw sąsiadujących. Środki takie należy monitorować i regularnie poddawać ewaluacji.

- (43) Zgodnie z art. 85 ust. 1 decyzji Rady (UE) 2021/1764²⁰ osoby fizyczne i odpowiednie podmioty z krajów i terytoriów zamorskich kwalifikują się do objęcia finansowaniem w ramach Programu pod warunkiem przestrzegania zasad i celów Programu oraz [...] ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (44) [Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czynić poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowania, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.]
- (45) Aby zoptymalizować wartość dodaną oraz zwiększyć skalę i wpływ inwestycji, należy dążyć do synergii, w szczególności między Programem a innymi unijnymi instrumentami finansowania, w tym za pomocą mechanizmów wspomagających, takich jak uproszczone procedury. W ramach Programu należy również dążyć do synergii, które wzmacniają współpracę między sektorem edukacji a sektorem prywatnym.

²⁰ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6).

(46) Program powinien być otwarty na udział państw trzecich, jeżeli leży to w interesie Unii. W tym zakresie Unia może zezwolić na pełne [...] lub częściowe stowarzyszenie państw trzecich z Programem w odniesieniu do akcji wchodzących w jego skład, jeżeli obowiązują odpowiednie umowy międzynarodowe z tym państwem i zgodnie z określonymi w nich warunkami. Państwa trzecie powinny również obejmować kategorię minipaństw europejskich (Księstwo Andory, Księstwo Monako, Republika San Marino i Państwo Watykańskie). Stowarzyszenie z Programem powinno być uzależnione od zachowania sprawiedliwej równowagi między wkładem państwa trzeciego a osiąganymi przez nie korzyściami oraz od zapewnienia ochrony interesów finansowych i bezpieczeństwa Unii. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie uczestnictwa państw trzecich i w sprawie jego warunków należy przestrzegać odpowiednich prerogatyw Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji wynikających z art. 218 TFUE. Państwa trzecie, które uczestniczyły w którymkolwiek z poprzednich programów na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817²¹, (UE) 2021/888²², (UE) nr 1288/2013²³ lub (UE) 2018/1475²⁴ i które w trakcie któregoś z odpowiednich okresów programowania ustanowiły agencję narodową, nie powinny być brane pod uwagę do celów częściowego stowarzyszenia z programem. W przypadku innych kategorii państw trzecich częściowe stowarzyszenie powinno być stosowane jako krok ku pełnemu stowarzyszeniu albo powinno być brane pod uwagę, jeżeli nie ma perspektyw na pełne stowarzyszenie, a takie częściowe stowarzyszenie leży w interesie Unii. W każdym przypadku we wszystkich umowach przyznających częściowe

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj>.

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (Dz.U. L 202 z 8.6.2021, s. 32), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/888/oj>.

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 2006/1298 (Dz.U. L 347 z 20.12.2021, s. 50), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1288/oj>.

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1475 z dnia 2 października 2018 r. ustanawiające ramy prawne Europejskiego Korpusu Solidarności oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013, rozporządzenie (UE) nr 1293/2013 i decyzje nr 1313/2013/UE (Dz.U. L 250 z 4.10.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1475/oj>).

stowarzyszenie należy stosować uprzednio określony pojedynczy pakiet wkładów i korzyści. Istotne jest, aby państwa trzecie uczestniczące w Programie przestrzegały wartości Unii zapisanych w art. 2 TUE. Podmioty prawne z [...] państw trzecich, które nie są stowarzyszone z Programem [...], powinny móc uczestniczyć w niektórych akcjach Programu, jak określono w programach prac i zaproszeniach do składania wniosków publikowanych przez Komisję, pod warunkiem że ich uczestnictwo przyczynia się do realizacji celów Programu i ma zasadnicze znaczenie dla realizacji akcji.

- (46a) Aby zwiększyć przewidywalność i przejrzystość, akcje w ramach zarządzania bezpośredniego, które są wprowadzane po raz pierwszy i nie były wcześniej realizowane w ramach programu prac na podstawie niniejszego rozporządzenia, powinny być wyraźnie identyfikowalne jako nowe akcje. W pierwszym roku wdrażania niniejszego rozporządzenia za nowe akcje należy uznawać te akcje, które nie były realizowane w ramach programu prac na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/817 lub rozporządzenia (UE) 2021/888.
- (46b) Akcję należy uznać za nową, jeżeli wprowadza ona odrębną logikę interwencji, o czym świadczy w szczególności nowy cel i zakres, nowa główna grupa docelowa, znacznie odmienny mechanizm realizacji lub odrębny i możliwy do zidentyfikowania przydział środków budżetowych w programie prac. Za nowe akcje nie należy uznawać dostosowań, takich jak zmiana nazwy akcji już istniejącej, roczne korekty budżetowe, zmiany harmonogramu lub czasu trwania, techniczne aktualizacje kryteriów lub warunków przyznawania dotacji, rozszerzenia zakresu geograficznego lub wprowadzenie uzupełniających warunków realizacji, o ile takie zmiany nie zmieniają ogólnych celów i logiki interwencji już istniejącej akcji. Możliwości rozwoju talentów i doskonałości należy uznawać za nową akcję bez względu na fakt, że odwołują się do projektu z zakresu europejskiego eksperymentu politycznego w ramach programu Erasmus+ na lata 2021–2027.
- (46c) Aby utrzymać elastyczność Programu, Unia powinna zachować zdolność do wprowadzania nowych akcji w celu terminowego reagowania na wyjątkowe okoliczności, a jednocześnie zapewnić pewność prawa i skuteczną realizację Programu zgodnie z jego celami. Wprowadzenie takich akcji jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję odrębnych programów prac.

- (46d) Ze względu na wysoce innowacyjny charakter i potencjalnie istotny wpływ na budżet Programu możliwości rozwoju talentów i doskonałości powinny być opracowywane przez Komisję w ścisłej współpracy z komitetem Programu. Przed włączeniem możliwości rozwoju talentów i doskonałości do zwykłego programu prac Komisja powinna również przedstawić Radzie wyniki ich oceny. Komisja powinna uwzględnić opinie wyrażone na forum Rady.
- (47) Należy zapewnić odpowiednie i inkluzywne działania informacyjne oraz promocję możliwości wspieranych w ramach Programu na szczeblu lokalnym, krajowym i unijnym z uwzględnieniem głównych grup docelowych Programu oraz w stosownych przypadkach szerokiej gamy innych grup docelowych. Ponadto Komisja i organy wykonawcze powinny ułatwiać wymianę dobrych praktyk i rezultatów projektów oraz gromadzić informacje zwrotne na temat Programu.
- (48) Program powinien wykorzystać potencjał byłych uczestników programu Erasmus+ oraz programu Europejski Korpus Solidarności i wspierać związane z tym działania przez zachęcanie tych osób do promowania Programu.
- (49) Należy podjąć środki w celu usprawnienia zarządzania Programem i osiągnięcia korzyści skali, w tym [...] w stosownych przypadkach przez skonsolidowanie wkładów programu w ramach pojedynczej umowy o przyznanie wkładu na agencję narodową.

- (49a) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²⁵.
- (49b) W odniesieniu do wykładni powiązanych aktów prawnych Unii stosowne jest, aby działanie wolontariackie „Europejski Korpus Solidarności” wspierane na mocy niniejszego rozporządzenia lub działania wolontariackie wspierane nadal na mocy rozporządzenia (UE) 2021/888 uznać za równoważne wolontariatowi podejmowanemu w ramach wolontariatu europejskiego.
- (50) Należy uchylić rozporządzenia (UE) 2021/817²⁶ i (UE) 2021/888²⁷ ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.
- (51) W celu zapewnienia ciągłości udzielania wsparcia w odnośnej dziedzinie polityki i w celu umożliwienia rozpoczęcia realizacji wraz z rozpoczęciem obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034 niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie i być stosowane od dnia 1 stycznia 2028 r. [...],

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²⁶ [...]

²⁷ [...]

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

[...] TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Erasmus+, program działań Unii w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu (zwany dalej „Programem”) oraz Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej, jak również określa cele Programu, jego budżet [na lata 2028–2034], formy finansowania unijnego oraz zasady przyznawania takiego finansowania. [...]

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

[...]

[...]

(2a) „edukacja dorosłych” oznacza każdą formę uczenia się formalnego, pozaformalnego lub nieformalnego dla dorosłych;

- (3) „sport powszechny” oznacza wszelką aktywność sportową lub fizyczną [...] uprawianą regularnie w sposób nieprofesjonalny, głównie na szczeblu lokalnym, przez osoby z wszystkich grup wiekowych w celach zdrowotnych, edukacyjnych lub społecznych;
- (4) „instytucja szkolnictwa wyższego” oznacza instytucję, która zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, [...] lub w stosownych przypadkach z prawem regionalnym lub praktyką regionalną przyznaje [...] uznawane dyplomy lub inne uznawane kwalifikacje na poziomie szkolnictwa wyższego – niezależnie od nazwy takiej instytucji – lub porównywalną instytucję na poziomie wyższym, którą władze krajowe [...] lub regionalne [...] uznają za kwalifikującą się do uczestnictwa w Programie na swoim terytorium;
- (5) „student” oznacza osobę przyjętą w celu odbycia studiów w instytucji szkolnictwa wyższego, w tym w ramach cyklu krótkiego, licencjackiego, magisterskiego, doktoranckiego lub na poziomie równoważnym, lub osobę, która niedawno [...] została absolwentem takiej instytucji;
- (6) „Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej” oznacza działania wolontariackie, które wspierają pokryzysowe długoterminowe operacje pomocy humanitarnej i współpracy na rzecz rozwoju w państwach trzecich niestowarzyszonych z Programem i które mają zapewniać opartą na potrzebach pomoc służącą zapobieganiu ludzkiemu cierpieniu i jego łagodzeniu oraz zachowaniu trwałej godności ludzkiej w obliczu kryzysów oraz które obejmują akcje mające na celu zwiększanie gotowości na wypadek klęsk żywiołowych i zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, łączenie pomocy doraźnej, odbudowy i rozwoju oraz przyczynianie się do wzmacniania odporności i zdolności społeczności podatnych na zagrożenia lub dotkniętych klęskami żywiołowymi do radzenia sobie z kryzysami i do odbudowy po kryzysie;

- (7) „uczenie się nieformalne” oznacza uczenie się wynikające z codziennych działań i doświadczeń, które nie jest zorganizowane ani ustrukturyzowane pod względem celów, czasu ani wsparcia w uczeniu się; z perspektywy osoby uczącej się może być ono niezamierzone;
- (8) „wspólny program studiów” oznacza [...] zintegrowany program nauczania koordynowany i oferowany wspólnie przez różne instytucje szkolnictwa wyższego z co najmniej dwóch państw, prowadzący do przyznania [...] dwóch dyplomów / wielu dyplomów lub wspólnego dyplomu;
- (9) „uczenie się przez całe życie” oznacza uczenie się we wszystkich formach – formalne, pozaformalne lub nieformalne – odbywające się na wszystkich etapach życia i prowadzące do pogłębienia lub uaktualnienia wiedzy, umiejętności, kompetencji i postaw, w tym przez uzyskanie mikroświadczania lub uczestnictwo w życiu społecznym z perspektywy osobistej, obywatelskiej, kulturowej, społecznej lub związanej z zatrudnieniem, obejmujące np. świadczenie usług poradnictwa i doradztwa; obejmuje ono wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, kształcenie ogólne, kształcenie i szkolenie zawodowe, szkolnictwo wyższe, edukację dorosłych, pracę z młodzieżą, sport oraz inne formy uczenia się poza formalnym kształceniem i szkoleniem, a także zazwyczaj promuje współpracę międzysektorową i elastyczne ścieżki uczenia się;

- (10) „mobilność edukacyjna” oznacza fizyczne przeniesienie się do państwa innego niż państwo zamieszkania w celu podjęcia nauki, szkolenia, nauczania lub uczenia się pozaformalnego lub nieformalnego, które ewentualnie może obejmować elementy wirtualne;
- (10a) „podmiot prawny” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając we własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkom, lub podmiot nieposiadający osobowości prawnej, o którym mowa w art. 200 ust. 2 lit. c) rozporządzenia 2024/2509 (UE, Euratom);
- (10b) „agencja narodowa” oznacza organ wyznaczony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem odpowiedzialny za realizację Programu na szczeblu krajowym w państwie członkowskim lub w państwie trzecim stowarzyszonym z Programem;
- (10c) „władza krajowa” oznacza organ publiczny wyznaczony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem odpowiedzialny za monitorowanie i nadzorowanie zarządzania Programem na szczeblu krajowym w państwie członkowskim lub w państwie trzecim stowarzyszonym z Programem;
- (11) „uczenie się pozaformalne” oznacza uczenie się, które odbywa się poza formalnym kształceniem i szkoleniem, jest realizowane przez zaplanowane działania (pod względem celów i czasu uczenia się) i przewiduje pewną formę wsparcia w uczeniu się;
- (12) „osoby o mniejszych szansach” oznaczają osoby, które z przyczyn ekonomicznych, społecznych, kulturowych, geograficznych lub zdrowotnych, ze względu na pochodzenie ze środowiska migracyjnego lub z powodów takich jak niepełnosprawność lub trudności w nauce lub z innych powodów, w tym z powodów mogących stanowić dyskryminację wymienionych w art. 21 Karty [...], zmagają się z trudnościami, które mogłyby pozbawić je skutecznego dostępu do możliwości oferowanych w ramach Programu;

- (13) „uczeń” oznacza osobę przyjętą w celu pobierania nauki do instytucji zapewniającej kształcenie ogólne na jakimkolwiek poziomie – od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po szkołę średnią II stopnia – lub osobę uczącą się poza strukturami instytucjonalnymi uznaną przez właściwe organy za kwalifikującą się do uczestnictwa w Programie jako uczeń na ich odpowiednich terytoriach;
- (14) „kadra” oznacza osoby, które zawodowo lub na zasadzie wolontariatu zajmują się kształceniem, szkoleniem lub uczeniem pozaformalnym i nieformalnym, na dowolnym poziomie [...]; pojęcie to obejmuje nauczycieli akademickich, nauczycieli, trenerów, członków kadry kierowniczej szkół, osoby pracujące z młodzieżą, personel sportowy, kadre wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, pracowników niebędących nauczycielami oraz innych pracowników regularnie zaangażowanych w promowanie uczenia się;
- (14a) „personel sportowy” oznacza osoby zaangażowane w trenowanie, szkolenie lub zarządzanie w odniesieniu do drużyny sportowej lub indywidualnych sportowców, za wynagrodzeniem lub na zasadzie wolontariatu;
- (15) „państwo trzecie” oznacza państwo, które nie jest państwem członkowskim [...];
- (15a) „nowa akcja” oznacza akcję, która jest wprowadzana po raz pierwszy i nie była wcześniej realizowana w ramach programu prac na mocy niniejszego rozporządzenia lub która jest wprowadzana w pierwszym roku realizacji niniejszego Programu i nie była wcześniej realizowana w ramach programu prac na mocy rozporządzenia (UE) nr 2021/817 lub [...] (UE) nr 2021/888.
- (15b) „współpraca wirtualna” oznacza formę współpracy z wykorzystaniem narzędzi i technologii cyfrowych służącą ułatwianiu i wspieraniu wszelkich odpowiednich akcji Programu;

- (16) „osoba ucząca się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego” oznacza osobę przyjętą w celu kształcenia się w ramach programu kształcenia i szkolenia zawodowego, także ustawicznego, na jakimkolwiek poziomie od poziomu ponadpodstawowego do poziomu policealnego, lub osobę, która niedawno ukończyła taki program lub uzyskała kwalifikację w ramach takiego programu;
- (16a) „inicjatywa młodzieżowa” oznacza działanie prowadzone przez nieformalne grupy osób młodych, organizacje młodzieżowe lub innych odpowiednich interesariuszy poza formalnym kształceniem i szkoleniem i charakteryzujące się podejściem opartym na uczeniu się pozaformalnym lub nieformalnym;
- (17) „działanie wolontariackie »Europejski Korpus Solidarności«” oznacza nieodpłatne działanie, które [...] ma wyraźny element uczenia się i przyczynia się do realizacji wspólnego dobra, jest ograniczone czasowo i nie zastępuje stażu lub zatrudnienia ani nie jest im równoważne;
- (18) „osoby młode” w dziedzinie młodzieży oznaczają osoby w wieku od 13 do 30 lat;
- (19) „osoba pracująca z młodzieżą” oznacza osobę, która zawodowo lub na zasadzie wolontariatu jest zaangażowana w uczenie się pozaformalne i wspiera osoby młode w osobistym rozwoju społeczno-edukacyjnym oraz w doskonaleniu zawodowym i rozwoju kompetencji; pojęcie to obejmuje osoby, które planują działania w dziedzinie młodzieży, kierują nimi, koordynują je i realizują;
- (20) „sojusze Uniwersytetów Europejskich” oznaczają grupę europejskich instytucji szkolnictwa wyższego, które podjęły długoterminową transnarodową współpracę strukturalną – potwierdzoną we wspólnej deklaracji celów – i które proponują wspólną ofertę edukacyjną, mając na celu wysokiej jakości edukację, transfer wiedzy, wysoki poziom mobilności, w stosownym przypadku badania naukowe i innowacje oraz służbę społeczeństwu.

Artykuł 3

Cele programu

1. Celem ogólnym Programu jest promowanie wysokiej jakości uczenia się przez całe życie, podnoszenie umiejętności i kompetencji przydatnych w życiu i pracy dla wszystkich, a jednocześnie wspieranie wartości Unii, uczestnictwa w życiu demokratycznym i społecznym, solidarności, włączenia społecznego i równych szans w [...] Unii i poza nią, a przez to przyczynianie się do budowania odpornej, zrównoważonej, konkurencyjnej i spójnej Europy. Program jest kluczowym instrumentem [...] dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji, [...] wspierania europejskiej współpracy strategicznej w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w tym programów sektorowych będących jej podstawą, oraz tworzenia unii umiejętności.

Program [...] ma na celu pogłębianie współpracy w polityce młodzieżowej [...]. Celem jest wspieranie bardziej inkluzywnej, zjednoczonej i silnej Europy przez wzmacnianie pozycji osób młodych, wspieranie wysokiej jakości pracy z młodzieżą, wzmacnianie więzi między społecznościami i promowanie aktywności obywatelskiej i solidarności w drodze konstruktywnego zaangażowania i współpracy oraz wspieranie wdrażania strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży. [...] Poprzez inwestowanie w młodzież [...] i wolontariat [...] Program ma na celu tworzenie silniejszych i mocniej związanych ze sobą społeczeństw, zachęcanie do zaangażowania obywatelskiego i demokratycznego oraz przyczynianie się do spójności społecznej[...].

Program ma na celu dalszy rozwój europejskiego wymiaru sportu. Sport odgrywa istotną rolę w promowaniu włączenia społecznego, zdrowia i edukacji oraz rozwoju społeczności lokalnych. Poprzez wspieranie sportu Program ma na celu przyczynianie się do tworzenia demokratycznych społeczeństw i kontaktów społecznych na wszystkich szczeblach, a przy tym kultywowanie wspólnych europejskich wartości, solidarności i wolontariatu w drodze współpracy i wymiany praktyk.

2. Program ma następujące cele szczegółowe:

-a) wspieranie mobilności edukacyjnej osób i grup oraz promowanie współpracy, jakości, włączenia i sprawiedliwości, kreatywności i innowacyjności na poziomie organizacji i polityk w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu;

a) wspieranie poprawy [...] wiedzy, umiejętności i kompetencji w warunkach formalnych, pozaformalnych i nieformalnych, ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia [...] dla rozwoju osobistego i zawodowego [...] poszczególnych osób i dla rynku pracy oraz dla ich wkładu w [...] spójność społeczną, zrównowagę i [...] konkurencyjność Unii;

b) wspieranie poczucia tożsamości europejskiej, wspólnych wartości i aktywności obywatelskiej, zwiększanie solidarności i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i demokratycznym, skutkujące pozytywnym wpływem społecznym, [...] odpornością i [...] gotowością do przewidywania zagrożeń o różnym charakterze, zapobiegania im i reagowania na nie;

[...]

d) angażowanie i wzmacnianie pozycji osób młodych, aby nabywały i rozwijały kompetencje zawodowe i osobiste oraz aktywnie uczestniczyły w życiu społecznym i demokratycznym, a także łączenie ich z projektem europejskim;

[...]

- f) zapewnienie osobom młodym łatwo dostępnych i wysokiej jakości możliwości wolontariatu i zaangażowania się w działania solidarnościowe i humanitarne, skutkujące pozytywnymi zmianami społecznymi w Unii i poza nią [...], a jednocześnie podnoszenie i odpowiednie walidowanie ich kompetencji oraz ułatwianie im stałego aktywnego zaangażowania obywatelskiego;
- g) promowanie kluczowych cech europejskiego modelu sportu przez inwestowanie w sport powszechny, zwłaszcza działania wolontariackie, zapewnianie dostępności, promowanie uczestnictwa i solidarności, ochronę uczciwości, wspieranie dobrego zarządzania oraz wzmacnianie społecznej, edukacyjnej i wspólnotowej roli sportu za pomocą akcji koncentrujących się na budowaniu sprawiedliwego, inkluzywnego i zrównoważonego systemu sportu w całej Europie [...];
- h) wspieranie doskonałości i współpracy transgranicznej, a przez to zwiększanie atrakcyjności i konkurencyjności Europy na świecie, we wszystkich dziedzinach kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu;
- i) wspieranie rozwoju polityki, w tym w zakresie przejrzystości i uznawania umiejętności i kwalifikacji, przyspieszenia reform i modernizacji na poziomie systemów, we wszystkich dziedzinach kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu, z myślą o zapewnieniu ich większej skuteczności, odporności i inkluzywności;

3. Cele Programu są realizowane w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu za pośrednictwem następujących filarów, które mają głównie charakter transnarodowy lub międzynarodowy:

- a) [...] możliwości uczenia się dla wszystkich;
- b) [...] wsparcie w budowaniu zdolności.

[...] TYTUŁ II

ZAKRES INTERWENCJI

[...] ROZDZIAŁ I

MOŻLIWOŚCI UCZENIA SIĘ DLA WSZYSTKICH

SEKCJA 1

Mobilność edukacyjna i wolontariat

Artykuł 4

[...] Kształcenie i szkolenie

1. W dziedzinie kształcenia i szkolenia Program wspiera:
 - a) mobilność edukacyjną studentów i kadry instytucji szkolnictwa wyższego;
 - b) mobilność edukacyjną osób uczących się i kadry w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego;
 - c) mobilność edukacyjną uczniów i kadry szkół, w tym kadry wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem;
 - d) mobilność edukacyjną osób uczących się i kadry w ramach edukacji dorosłych [...].

[...]

[...]

4. [...] Akcjom, o których mowa w ust. 1, może towarzyszyć:
- a) wspieranie nauczania i uczenia się o [...] Unii, w tym o integracji europejskiej, wartościach europejskich i obywatelstwie europejskim;
 - b) środki takie jak pomoc językowa, wizyty przygotowawcze, szkolenia oraz uczenie się wirtualne i współpraca wirtualna.

Artykuł 4a

Młodzież

1. W dziedzinie młodzieży Program wspiera:
- a) mobilność edukacyjną osób młodych, w tym wymiany młodzieży, DiscoverEU i mobilność edukacyjną osób pracujących z młodzieżą;
 - b) inicjatywy młodzieżowe wspierające uczestnictwo młodzieży i działania solidarnościowe;
 - c) działanie wolontariackie „Europejski Korpus Solidarności”, w tym wolontariat w ramach Europejskiego Ochotniczego Korpusu Pomocy Humanitarnej.
2. Akcjom, o których mowa w ust. 1, może towarzyszyć:
- a) wspieranie nauczania i uczenia się o Unii, w tym o integracji europejskiej, wartościach europejskich i obywatelstwie europejskim;
 - b) środki takie jak pomoc językowa, wizyty przygotowawcze, szkolenia oraz uczenie się wirtualne i współpraca wirtualna.

Artykuł 4b

Sport

1. W dziedzinie sportu Program wspiera mobilność edukacyjną osób uczestniczących w sporcie powszechnym, w tym personelu sportowego.
2. Akcjom, o których mowa w ust. 1, może towarzyszyć:
 - a) wspieranie nauczania i uczenia się o Unii, w tym o integracji europejskiej, wartościach europejskich i obywatelstwie europejskim;
 - b) środki takie jak pomoc językowa, wizyty przygotowawcze, szkolenia oraz uczenie się wirtualne i współpraca wirtualna.

SEKCJA 2

ROZWÓJ TALENTÓW I DOSKONAŁOŚCI

Artykuł 5

Możliwości rozwoju talentów i doskonałości w dziedzinie kształcenia i szkolenia

W dziedzinie kształcenia i szkolenia Program wspiera:

- a) możliwości rozwoju talentów i doskonałości [...] w ramach wspólnych programów studiów lub innych programów o wymiarze transnarodowym;
- b) stypendia Erasmus Mundus;
- c) akcje „Jean Monnet” w dziedzinie szkolnictwa wyższego;

- d) [...] następujące instytucje „Jean Monnet” realizujące cel o znaczeniu ogólnoeuropejskim: Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji i działająca w jego ramach Szkoła Rządzenia Transnarodowego; Kolegium Europejskie (kampus w Brugii, w tym jego filia w Tiranie, i kampus w Natolinie); Europejski Instytut Administracji Publicznej w Maastricht; Akademia Prawa Europejskiego w Trewirze; Europejska Agencja ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej w Odense oraz Międzynarodowe Centrum Kształcenia Europejskiego w Nicei.

[...] ROZDZIAŁ 2

WSPARCIE W BUDOWANIU ZDOLNOŚCI

Artykuł 6

Współpraca organizacji i instytucji

1. W dziedzinie kształcenia i szkolenia Program wspiera:
 - a) partnerstwa na rzecz współpracy i wymiany najlepszych praktyk, w tym partnerstwa na małą skalę wspierające szerszy i bardziej włączający dostęp do Programu;
 - b) partnerstwa na rzecz doskonałości i innowacji, [...] takie jak sojusze Uniwersytetów Europejskich, centra doskonałości zawodowej, europejskie akademie nauczycielskie, Europejskie sojusze szkół [...] i wspólne programy studiów [...].

2. W dziedzinie młodzieży Program wspiera:
 - a) partnerstwa na rzecz współpracy i wymiany najlepszych praktyk, w tym partnerstwa na małą skalę wspierające szerszy i bardziej włączający dostęp do Programu;
 - b) partnerstwa na rzecz doskonałości i innowacji, takie jak inicjatywa „Europejska młodzież razem”.

3. W dziedzinie sportu Program wspiera:
 - a) partnerstwa na rzecz współpracy i wymiany najlepszych praktyk, w tym partnerstwa na małą skalę wspierające szerszy i bardziej włączający dostęp do Programu;
 - b) partnerstwa na rzecz doskonałości i innowacji, takie jak sojusze współpracy sportowej.

Artykuł 7

Wsparcie rozwoju polityki

W dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu Program wspiera:

- a) eksperymentowanie, przygotowywanie i wdrażanie programów polityki Unii, w tym poprzez dialog na temat polityk z interesariuszami i inne narzędzia [...] ³⁰,
w szczególności:
 - i) w przypadku kształcenia i szkolenia: europejskie ramy kwalifikacji (EQF) [...], europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) [...], europejski rejestr agencji ds. zapewniania jakości (EQAR) [...], sieci ENIC (europejska sieć krajowych ośrodków informacji nt. uznania akademickiego i mobilności środowisk akademickich) i NARIC (sieć krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji), sieć Euroguidance, wspólne ramy i narzędzia świadczenia lepszych usług w zakresie umiejętności i kwalifikacji (Europass), sieć Eurydice, krajowych koordynatorów ds. edukacji dorosłych, centralne i krajowe usługi wsparcia platform internetowych, takie jak ePlatforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE) i eTwinning, europejski obszar szkolnictwa wyższego (EHEA), w tym grupę ds. kontynuacji procesu bolońskiego (BFUG) i krajowe punkty odniesienia do celów monitorowania losów absolwentów [...];
 - ii) w przypadku młodzieży: serwis internetowy Youth Wiki, sieć Eurodesk, Europejskie Forum Młodzieży, Youthpass, krajowe grupy robocze wdrażające unijny dialog młodzieżowy; oraz
 - iii) w przypadku sportu: krajowe organy koordynujące wdrażające Europejski Tydzień Sportu na szczeblu krajowym;

³⁰ [...]

- b) realizację Programu, w tym synergii z innymi politykami i programami unijnymi, platformami internetowymi, narzędziami współpracy wirtualnej, centrami zasobów oraz narzędziami ułatwiającymi mobilność edukacyjną, w tym działaniach z zakresu szkoleń, tworzenia sieci kontaktów oraz współpracy, a także wsparcie dla tych polityk, programów, platform i narzędzi;
- c) rozpowszechnianie i komunikację.

[...] TYTUŁ III

WŁĄCZENIE I RÓŻNORODNOŚĆ

Artykuł 8

Środki wsparcia na rzecz włączenia i różnorodności

1. Przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia Komisja, państwa członkowskie i państwa trzecie stowarzyszone z Programem zapewniają we wszystkich działaniach podejście inkluzywne.
2. Komisja, państwa członkowskie i państwa trzecie stowarzyszone z Programem podejmują [...] odpowiednie środki, aby promować włączenie, różnorodność i sprawiedliwość, solidarność i równe szanse, w tym równość płci i niedyskryminację, w szczególności w celu zapewnienia uczestnictwa w Programie osób o mniejszych szansach.
3. Komisja wspiera dostęp do Programu od najmłodszych lat i niezależnie od statusu społeczno-ekonomicznego. W tym celu zapewnia środki ułatwiające uczestnictwo osób o mniejszych szansach, w tym, w stosownych przypadkach, mechanizmy wsparcia finansowego i prefinansowanie.
4. Komisja może dostosować, na podstawie obiektywnych kryteriów, mechanizmy wsparcia finansowego w celu poprawy dostępu dla osób o mniejszych szansach lub może upoważnić agencje narodowe [...] do takiego dostosowania.
5. Koszty środków ułatwiających lub wspierających uczestnictwo osób o mniejszych szansach nie mogą stanowić uzasadnienia dla odrzucenia wniosku w ramach Programu.

6. Agencje narodowe [...] opracowują lub aktualizują, w stosownych przypadkach, [...] plany działania na rzecz włączenia i różnorodności, ze szczególnym uwzględnieniem specyficznych wyzwań związanych z dostępem do Programu w kontekście krajowym. [...] Plany włączenia i różnorodności stanowią integralną część dokumentów agencji narodowych z zakresu planowania, o których mowa w art. 19 ust. 2.
7. Komisja regularnie monitoruje wdrażanie środków na rzecz włączenia i różnorodności, w tym [...] planów włączenia i różnorodności.

[...] TYTUŁ IV

PRZEPISY FINANSOWE

[Artykuł 9

Budżet

1. Orientacyjną pulę środków finansowych na realizację Programu na lata 2028–2034 określa się na poziomie 40 827 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Oprócz kwot określonych w ust. 1 niniejszego artykułu oraz w celu promowania międzynarodowego wymiaru Programu udostępnia się dodatkowy wkład finansowy na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [Globalny wymiar Europy] w celu wsparcia akcji realizowanych i zarządzanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Taki wkład jest zgodny z jednolitym dokumentem programowym sporządzonym na podstawie rozporządzenia (UE) XXX [Globalny wymiar Europy].

3. W budżecie Unii na okres po 2034 r. można zapisać środki, po to aby pokryć niezbędne wydatki i umożliwić zarządzanie akcjami nieukończonymi przed zakończeniem Programu.
4. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych zasobów, o których mowa w art. 10, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną w celu realizacji Programu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ocenę, na szczególne i instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie Programem.↓

Artykuł 10

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz Programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) [...] lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Zasoby przydzielone państwu członkowskiemu w ramach zarządzania dzielonego można – na prośbę tego państwa – udostępnić na rzecz Programu. Komisja wykorzystuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) lub c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Są one dodatkowe względem kwoty, o której mowa w art. 9 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zaciągnęła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na dodatkowe kwoty udostępnione w ten sposób na rzecz Programu, odnośne kwoty, na które nie zaciągnięto zobowiązań, można – na prośbę danego państwa członkowskiego – przesunąć z powrotem do jednego lub większej liczby programów pierwotnych lub programów stanowiących ich kontynuację.

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest realizowany w synergii z innymi programami unijnymi. Akcja, która otrzymała wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład z niniejszego Programu. Do danego wkładu stosuje się zasady odpowiedniego programu unijnego lub w odniesieniu do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad i zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych akcji i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Procedury wyboru w ramach Programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi („partnerzy w procedurze wspólnego wyboru”), pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy w procedurze wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz Programu zgodnie z art. 10 niniejszego rozporządzenia lub można powierzyć tym partnerom wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurach wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów w procedurze wspólnego wyboru mogą być również członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 12

Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub w ramach zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia.
2. Środki finansowe wdrażane w ramach zarządzania pośredniego w państwie członkowskim przydziela się na podstawie:
 - a) liczby ludności i kosztów utrzymania w danym państwie członkowskim;
 - b) odległości między stolicami państw członkowskich;
 - c) wykonania, obliczonego na podstawie najnowszych dostępnych danych.
3. Komisja szczegółowo określa te kryteria i leżące u ich podstaw wzory w programach prac, o których mowa w art. 15. Wzory te należy określić w taki sposób, by zapobiec znacznym obniżkom w rocznym budżecie przyznawanym z roku na rok państwom członkowskim oraz zminimalizować nadmierną nierównowagę w wysokości przydzielonych środków finansowych.
4. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień i darowizn o charakterze niefinansowym.

5. Jeżeli finansowanie unijne jest udzielane w postaci dotacji, zapewnia się je jako finansowanie niepowiązane z kosztami lub, w razie potrzeby, na podstawie uproszczonych metod rozliczania kosztów, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. Finansowanie może zostać udzielone w formie zwrotu rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych tylko wtedy, gdy nie można realizować celów akcji w inny sposób.
6. Do celów art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 komisja oceniająca może częściowo lub całkowicie składać się z niezależnych ekspertów zewnętrznych.
7. Publiczne podmioty prawne oraz instytucje i organizacje prowadzące działalność w dziedzinie kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu, których roczny dochód w ciągu ostatnich dwóch lat w ponad 50 % pochodził ze źródeł publicznych innych niż dotacje unijne, uznaje się za posiadające niezbędną zdolność finansową i operacyjną do prowadzenia działań w ramach Programu. Nie wymaga się od nich przedstawienia dalszych dokumentów w celu wykazania tej zdolności.

[...] TYTUŁ V

UCZESTNICTWO W PROGRAMIE

Artykuł 13

Państwa trzecie stowarzyszone z Programem

1. Program może zostać otwarty na uczestnictwo i mieć zastosowanie do następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia z Programem, zgodnie z celami określonymi w art. 3 [...]:
 - a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także minipaństw europejskich (Andora, Monako, San Marino i Watykan), zgodnie z warunkami określonymi w odpowiednich umowach;
 - b) państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych kandydatów, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych, protokołach i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;

- c) państw objętych europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych, protokołach i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- d) innych państw trzecich, zgodnie z warunkami określonymi w szczegółowej międzynarodowej umowie obejmującej uczestnictwo danego państwa trzeciego w programie Unii.

2. [...] Umowy dotyczące uczestnictwa w Programie, o których mowa w ust 1:

- a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich [...] stowarzyszonych z Programem;
- b) ustanawiają warunki [...] stowarzyszenia z [...] Programem [...], w tym obliczanie wkładów finansowych, składających się z wkładu operacyjnego i opłaty z tytułu uczestnictwa, [...] na rzecz [...] Programu i jego ogólnych kosztów administracyjnych;
- c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach Programu;
- d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych;
- e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Do celów ust. 2 lit. d) niniejszego artykułu państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że [...] decyzje nakładające zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż państwa w rozumieniu [...] art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, stanowią tytuł egzekucyjny.

4. Państwa trzecie, które uczestniczyły w którymkolwiek z poprzednich programów na podstawie rozporządzeń (UE) 2021/817, (UE) 2021/888, (UE) nr 1288/2013 lub (UE) 2018/1475 i które w trakcie któregoś z odpowiednich okresów programowania ustanowiły agencję narodową, nie są brane pod uwagę do celów częściowego stowarzyszenia z programem.

Częściowe stowarzyszenie z programem wymaga spełnienia następujących warunków:

- a) w przypadku państw trzecich, o których mowa w ust. 1 lit. b), celem umów jest zasadniczo pełne stowarzyszenie państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych kandydatów. Umowy mogą przewidywać etap częściowego stowarzyszenia jako etap przejściowy dla tych państw trzecich, które nie są jeszcze przygotowane operacyjnie do pełnego stowarzyszenia;
 - b) w przypadku państw trzecich, o których mowa w ust. 1 lit. c) i d), które nie mają szans na pełne stowarzyszenie, celem umów może być częściowe stowarzyszenie, pod warunkiem że takie częściowe stowarzyszenie leży w interesie Unii;
 - c) państwa trzecie objęte częściowym stowarzyszeniem z Programem przestrzegają wartości Unii;
 - d) w umowach stosuje się jeden model częściowego stowarzyszenia z Programem, identyczny dla wszystkich państw trzecich, o których mowa w ust. 1 lit. b, oraz dla państw trzecich, o których mowa w ust. 1 lit. c) i d).
5. Komisja co roku przekazuje komitetowi Programu informacje na temat wkładów finansowych państw trzecich uczestniczących w Programie na zasadzie pełnego lub częściowego stowarzyszenia i należnych im przydziałów na poszczególne akcje Programu.

Artykuł 14

Kwalifikowalność

1. Ustanawia się kryteria kwalifikowalności, aby wspierać realizację celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509.
2. W procedurach wyboru w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego do otrzymania finansowania unijnego mogą kwalifikować się następujące podmioty prawne:
 - a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim;
 - b) podmioty mające siedzibę w [...] państwie trzecim stowarzyszonym z Programem;
 - c) organizacje międzynarodowe;
 - d) inne podmioty mające siedzibę w [...] państwach trzecich niestowarzyszonych z Programem, jeżeli finansowanie takich podmiotów jest niezbędne do realizacji akcji i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3.
3. W uzupełnieniu do art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, [...] państwa trzecie stowarzyszone z Programem, o których mowa w art. 13 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do [...] państw trzecich stowarzyszonych z Programem.

4. Procedury wyboru mające wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, w szczególności w odniesieniu do strategicznych aktywów i interesów Unii lub jej państw członkowskich, są ograniczone zgodnie z art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
5. W programie prac, o którym mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, lub w dokumentach związanych z procedurą wyboru można doprecyzować kryteria kwalifikowalności określone w niniejszym rozporządzeniu lub określić dodatkowe kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do konkretnych akcji.

Artykuł 14a

Ustalenia dotyczące ułatwienia uczestnictwa w Programie

Państwa członkowskie oraz państwa trzecie stowarzyszone z Programem podejmują wszelkie niezbędne i odpowiednie środki w celu usunięcia barier prawnych i administracyjnych utrudniających prawidłowe funkcjonowanie Programu, w tym w miarę możliwości środki mające na celu rozwiązanie kwestii powodujących trudności w otrzymywaniu wiz lub dokumentów pobytowych.

[...] TYTUŁ VI

PROGRAMOWANIE

Artykuł 15

Program prac

1. Program jest realizowany poprzez programy prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Nowe akcje w ramach zarządzania bezpośredniego są przyjmowane przez Komisję – z myślą o ich uwzględnieniu po raz pierwszy – w odrębnym programie prac (zwanym dalej „programem prac obejmującym nowe akcje”). Program prac obejmujący nowe akcje to program szczegółowy i w pełni odrębny od programu prac wdrażającego akcje, które nie są nowymi akcjami (zwany dalej „zwykłym programem prac”). Nowe akcje proponuje się na podstawie następujących kryteriów:
 - a) zgodność z celami Programu;
 - b) zgodność z powiązаныmi z Programem priorytetami określonymi w odpowiednich instrumentach Rady;
 - c) uropejska wartość dodana;
 - d) wpływ budżetowy na inne akcje w ramach Programu.

3. Do celów pierwszej realizacji w ramach programu prac na podstawie niniejszego rozporządzenia możliwości rozwoju talentów i doskonałości, o których mowa w art. 5 lit. a), są uznawane za nowe akcje, niezależnie od sposobu zarządzania, jakiemu podlegają, i są przyjmowane przez Komisję w odrębnym programie prac obejmującym nowe akcje. Przed przedłożeniem projektu aktu wykonawczego komitetowi Programu Komisja w ścisłej współpracy z komitetem opracowuje program prac obejmujący nowe akcje w odniesieniu do możliwości rozwoju talentów i doskonałości. Komitet Programu przedstawia uwagi na temat ukierunkowania operacyjnego takiej nowej akcji i warunków jej realizacji.
4. Późniejsze finansowanie nowych akcji – po ich początkowej realizacji w ramach programu prac obejmującego nowe akcje – podlega przeprowadzanej przez Komisję ocenie, w której analizuje się między innymi, do jakiego stopnia takie akcje spełniają cele Programu i kryteria, o których mowa w ust. 2.
5. Realizacja akcji, które nie są już nowymi akcjami, odbywa się w ramach zwykłego programu prac.
6. W odniesieniu do możliwości rozwoju talentów i doskonałości Komisja przedstawia Radzie wyniki oceny, o której mowa w ust. 4. Przed włączeniem akcji do zwykłego programu prac Komisja w jak największym stopniu uwzględnia poglądy wyrażone w Radzie.

7. Programy prac szczegółowo określają, w stosownych przypadkach:
- a) orientacyjną kwotę przydzieloną na każdą akcję;
 - b) orientacyjną kwotę przydzieloną na każdy sektor;
 - c) podział środków finansowych między państwa członkowskie i państwa trzecie stowarzyszone z Programem na akcje, które mają być zarządzane przez agencję narodową;
 - d) w przypadku nowych akcji, które mają zostać ujęte w programie prac obejmującym nowe akcje – wykazanie zgodności z kryteriami, o których mowa w ust. 2;
 - e) w przypadku nowych akcji, które mają zostać ujęte w zwykłym programie prac – wyniki oceny, w której analizuje się między innymi, do jakiego stopnia takie nowe akcje spełniają cele Programu i kryteria, o których mowa w ust. 2.
8. Komisja przyjmuje każdy program prac w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 22a.
9. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektów aktów wykonawczych, o których mowa w niniejszym artykule i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

[...] TYTUŁ VII

KOMUNIKACJA I ROZPOWSZECHNIANIE

Artykuł 16

Informacja, komunikacja i rozpowszechnianie

1. Agencje narodowe [...] we współpracy z Komisją i władzami krajowymi opracowują spójną strategię komunikacyjną dotyczącą skutecznych działań informacyjnych oraz rozpowszechniania i wykorzystywania rezultatów działań wspieranych w ramach akcji, którymi zarządzają w ramach Programu. [...]
2. Agencje narodowe [...] wspomagają Komisję w ogólnym zadaniu rozpowszechniania informacji o Programie, w tym informacji o akcjach i działaniach zarządzanych na szczeblu krajowym i unijnym oraz o rezultatach Programu. Agencje narodowe informują odpowiednie grupy docelowe o akcjach i działaniach podejmowanych w ich państwie.
3. [Akcje i działania, o których mowa w ust. 1 i 2, są realizowane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania] ustanawiającym przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, dotyczące obowiązków w zakresie informacji, komunikacji i widoczności, w tym w szczególności obowiązków beneficjentów i partnerów wykonawczych.]

[...] TYTUŁ VIII

SYSTEM ZARZĄDZANIA I AUDYTU

Artykuł 17

Ustalenia dotyczące zarządzania pośredniego na poziomie krajowym

1. Zgodnie z art. 157 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 wdrażanie Programu w ramach zarządzania pośredniego wymaga wyznaczenia władzy krajowej i agencji narodowej, jak określono w art. 18 i 19.
2. Władza krajowa [...] działa jako podmiot odpowiedzialny za zarządzanie pośrednie na podstawie [...] art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (v) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 [...] w kontekście monitorowania, kontroli i audytu agencji narodowej oraz zachowuje [...] główną odpowiedzialność wobec Komisji za ogólne wykonanie [...] unijnych środków finansowych przez agencję narodową [...].
3. Agencja narodowa działa jako podmiot odpowiedzialny za zarządzanie pośrednie na podstawie art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) pkt (v) lub (vi) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i jest odpowiedzialna za wszystkie zadania związane z wykonaniem budżetu określone w umowie o przyznanie wkładu zawartej z Komisją.

Artykuł 18

Władza krajowa

1. Państwa członkowskie i [...] państwa trzecie stowarzyszone z Programem wyznaczają podmiot prawa publicznego jako władzę krajową do celów niniejszego rozporządzenia. Mogą one wyznaczyć więcej niż jedną władzę krajową. Powiadamiają Komisję, za pośrednictwem swojego Stałego Przedstawicielstwa lub Misji przy Unii Europejskiej, o [...] swoich władzach krajowych i o [...] osobach prawnie upoważnionych do działania [...] w imieniu tych władz krajowych.
2. Władza krajowa wyznacza agencję narodową na czas trwania Programu i powiadamia o tym Komisję. Władza krajowa nie może wyznaczyć ministerstwa jako agencji narodowej [...]. Władza krajowa może wyznaczyć więcej niż jedną agencję narodową. W przypadku gdy wyznaczono więcej niż jedną agencję narodową, państwa członkowskie i państwa trzecie stowarzyszone z Programem ustanawiają odpowiedni mechanizm w celu koordynacji realizacji Programu na szczeblu krajowym.
3. Władza krajowa wyznacza niezależną instytucję audytową, o której mowa w art. 21.

4. Władza krajowa przedstawia Komisji odpowiednią ocenę *ex ante* dotyczącą spełnienia przez agencję narodową minimalnych wymogów określonych w art. 157 ust. 1–5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, a także wymogów Unii w zakresie standardów kontroli wewnętrznej dotyczących agencji narodowych, jak również przestrzegania zasad zarządzania środkami finansowymi Programu.

Do celów akapitu pierwszego zastosowanie mają następujące ustalenia:

- a) w przypadku określonych procedur wymaganych przez Komisję, w tym jej własnych procedur i procedur określonych w niniejszym rozporządzeniu, nie przeprowadza się oceny *ex ante* zgodnie z [...] art. 157 ust. 7 lit. b) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509;
 - b) w przypadku procedur innych niż określone w lit. a) władza krajowa przeprowadza ocenę *ex ante*, która opiera się na jej własnych kontrolach i audytach lub na kontrolach i audytach przeprowadzonych przez niezależną instytucję audytową;
 - c) w przypadku gdy na potrzeby Programu wyznaczono tę samą agencję narodową, którą wyznaczono zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888, zakres oceny *ex ante* ogranicza się do wymogów, które są nowe, chyba że uzasadnione jest odmienne podejście.
5. W przypadku odrzucenia przez Komisję wyznaczonej agencji narodowej na podstawie analizy oceny *ex ante* lub gdy agencja narodowa nie spełnia minimalnych wymogów określonych przez Komisję, władza krajowa zapewnia podjęcie niezbędnych działań naprawczych w celu zapewnienia zgodności, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Komisję, lub wyznacza inny podmiot jako agencję narodową. W wyjątkowych przypadkach, gdy agencja narodowa przestaje działać lub przestaje istnieć, a władza krajowa sama wykonuje zadania związane z wykonaniem budżetu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i odpowiednimi umowami na jego podstawie, jest ona zwolniona z oceny *ex ante*.

6. Władza krajowa zapewnia odpowiednie współfinansowanie [...] działań agencji narodowej, aby zapewnić zgodność zarządzania Programem z mającymi zastosowanie przepisami Unii.
7. Władza krajowa zapewnia, aby mianowanie osób odpowiedzialnych za zarządzanie agencją narodową było uzasadnione charakterem akcji, odbywało się zgodnie z uczciwymi i przejrzystymi zasadami i procedurami oraz nie powodowało konfliktu interesów. [...]
8. Władza krajowa monitoruje i nadzoruje zadania związane z wykonaniem budżetu powierzone agencji narodowej. W odpowiednim terminie przed podjęciem decyzji, która może mieć znaczący wpływ na zarządzanie Programem i środkami finansowymi Programu, władza krajowa informuje o tym Komisję i konsultuje się z nią.
9. Co roku władza krajowa przedstawia Komisji sprawozdanie ze swoich działań w zakresie monitorowania i nadzoru oraz, w stosownych przypadkach, oświadczenie dotyczące działań podjętych w następstwie wszelkich uwag przedstawionych przez Komisję w odpowiedzi na takie sprawozdanie.
10. Władza krajowa odpowiada za właściwe zarządzanie unijnymi środkami finansowymi przekazywanymi przez Komisję agencji narodowej w ramach Programu.

11. W razie nieprawidłowości, zaniedbania lub nadużycia finansowego ze strony agencji narodowej bądź poważnych braków, niewypełnionych zobowiązań lub gorszego od spodziewanego wykonania ze strony agencji narodowej, w przypadku gdy prowadzi to do roszczeń ze strony Komisji wobec agencji narodowej, władza krajowa dokonuje zwrotu środków [...] na rzecz Komisji z tytułu takich roszczeń.
12. W okolicznościach, o których mowa w ust. 11, władza krajowa może cofnąć mandat agencji narodowej – z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji. Jeżeli władza krajowa zamierza cofnąć ten mandat z innego uzasadnionego powodu, powiadamia Komisję o cofnięciu w rozsądnym terminie przed przewidywaną datą zakończenia mandatu. W takich przypadkach władza krajowa i Komisja formalnie uzgadniają szczegółowe i ograniczone w czasie środki przejściowe.
13. W przypadku cofnięcia, o którym mowa w ust. 12, władza krajowa przeprowadza niezbędne kontrole unijnych środków finansowych powierzonych agencji narodowej, której mandat został cofnięty, oraz zapewnia przekazanie w niezakłócony sposób nowej agencji narodowej tych środków finansowych oraz wszystkich dokumentów i narzędzi niezbędnych do zarządzania Programem. Władza krajowa udziela agencji narodowej, której mandat został cofnięty, niezbędnego wsparcia finansowego, aby mogła ona dalej wykonywać swoje zobowiązania umowne względem beneficjentów Programu i Komisji do czasu przekazania tych zobowiązań nowej agencji narodowej. Jeżeli istnieje okres przejściowy między cofnięciem tego mandatu a zatwierdzonym przez Komisję wyznaczeniem nowej agencji narodowej, władza krajowa odpowiada w tym okresie za wszystkie obowiązki agencji narodowej określone w niniejszym rozporządzeniu oraz za wszystkie jej pozostałe zobowiązania umowne wobec beneficjentów Programu i Komisji.

14. W przypadku gdy agencja narodowa przestaje działać lub przestaje istnieć i nie wyznaczono żadnej nowej agencji narodowej w wyniku wycofania się państwa trzeciego z Programu, władza krajowa ponosi główną odpowiedzialność za wszystkie obowiązki agencji narodowej oraz za wypełnienie i zamknięcie wszystkich zaległych zobowiązań umownych wobec beneficjentów Programu i Komisji.
15. Na wniosek Komisji władza krajowa wyznacza instytucje lub organizacje, lub rodzaje takich instytucji lub organizacji, które kwalifikują się do uczestnictwa w akcjach Programu na jej terytorium.
16. Władza krajowa, we współpracy z Komisją, przyczynia się do promowania i ułatwiania skutecznych synergii i komplementarności z innymi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi funduszami lub programami.

[...]

Artykuł 19

Agencja narodowa

1. Agencja narodowa:
 - a) jest podmiotem w rozumieniu art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) [...] pkt v) lub vi) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i podlega prawu danego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego stowarzyszonego z Programem;
 - b) posiada odpowiednie zdolności w zakresie zarządzania, odpowiednią kadre i odpowiednią infrastrukturę, aby wypełniać swoje zadania w sposób zadowalający, zapewniając efektywne i skuteczne zarządzanie Programem oraz należyte zarządzanie unijnymi środkami finansowymi;
 - c) dysponuje środkami operacyjnymi i prawnymi umożliwiającymi stosowanie określonych na poziomie Unii przepisów administracyjnych, umownych i w zakresie zarządzania finansami;
 - d) posiada wiedzę fachową niezbędną do skutecznej realizacji akcji we wszystkich sektorach Programu, w odniesieniu do których otrzymuje wkład Unii;
 - e) jeżeli Komisja tego wymaga, oferuje odpowiednie gwarancje finansowe, najlepiej udzielone przez organ publiczny, odpowiadające wysokości unijnych środków finansowych, jakimi ma zarządzać.
2. Agencja narodowa odpowiednio planuje swoje zadania w zakresie realizacji odpowiednich akcji określonych w programie prac, o którym mowa w art. 15, oraz w odpowiednich umowach z Komisją, a także działań informacyjnych, komunikacyjnych i rozpowszechniających, o których mowa w art. 16 ust. 2.

3. Agencja narodowa zarządza wszystkimi etapami cyklu życia projektu w ramach akcji Programu, za które jest odpowiedzialna, zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i odpowiednimi umowami z Komisją.
4. Agencja narodowa udziela wsparcia w postaci dotacji beneficjentom w rozumieniu art. 2 pkt 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 na podstawie umów o udzielenie dotacji, określonych przez Komisję w odniesieniu do danej akcji objętej Programem.
5. Agencja narodowa nie może delegować osobie trzeciej żadnego powierzonego jej zadania związanego z Programem ani wykonaniem budżetu bez uprzedniej pisemnej zgody władzy krajowej i Komisji. Agencja narodowa ponosi wyłączną odpowiedzialność za zadania delegowane osobie trzeciej.
6. Co roku agencja narodowa przedstawia swojej władzy krajowej i Komisji deklarację zarządczą, sprawozdanie i wszelkie inne dokumenty wymagane zgodnie z art. 158 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
7. Agencja narodowa w odpowiednim terminie wprowadza w życie uwagi sformułowane przez Komisję po przeprowadzeniu analizy rocznej deklaracji zarządczej i sprawozdania rocznego oraz opinii niezależnej instytucji audytowej na temat tej deklaracji.

Komisja Europejska

1. Na podstawie obowiązujących agencje narodowe wymogów dotyczących zgodności, o których mowa w art. 18 ust. 4, Komisja przeprowadza przegląd krajowych systemów zarządzania i kontroli, z zastosowaniem w szczególności oceny *ex ante* dostarczonej jej przez władzę krajową, rocznej deklaracji zarządczej agencji narodowej oraz opinii niezależnej instytucji audytowej na temat tej deklaracji, a także rocznego sprawozdania władzy krajowej, o którym mowa w art. 18 ust. 9.
2. Na podstawie oceny *ex ante*, o której mowa w art. 18 ust. 4, Komisja zatwierdza, zatwierdza warunkowo lub odrzuca wyznaczenie agencji narodowej – w odpowiednim terminie uzgodnionym między Komisją a władzą krajową. Komisja nie wchodzi w stosunek umowny z agencją narodową, dopóki nie uzna oceny *ex ante* za zadowalającą lub nie podejmie odpowiednich środków nadzoru zgodnie z art. 157 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W przypadku zatwierdzenia warunkowego Komisja może zastosować proporcjonalne środki ostrożności w odniesieniu do swojego stosunku umownego z agencją narodową. W przypadku gdy agencja narodowa przestaje spełniać minimalne wymogi, Komisja może zawiesić swój stosunek umowny z taką agencją narodową do czasu podjęcia działań naprawczych mających zapewnić zgodność, a w przypadku braku takich działań może zwrócić się do władzy krajowej o cofnięcie mandatu agencji narodowej oraz wyznaczenie nowej agencji pod warunkiem uzyskania przez tę agencję pozytywnej oceny *ex ante*.

3. Komisja przekazuje władzom krajowym i agencjom narodowym odpowiednie informacje i wskazówki w celu zapewnienia spójności i wysokiej jakości we wdrażaniu Programu i w zarządzaniu Programem. W szczególności określa ona zasady planowania, zarządzania projektami i sprawozdawczości oraz zapewnia, aby zasady te opierały się na prostych procedurach.
4. Komisja nie udostępnia agencji narodowej środków finansowych Programu do czasu zatwierdzenia dokumentów dotyczących planowania zgodnie z art. 19 ust. 2.
5. Komisja udostępnia agencji narodowej następujące środki finansowe Programu:
 - a) wkład na wsparcie w postaci dotacji, przeznaczony na akcje Programu, zarządzanie którymi zostało powierzone agencji narodowej;
 - b) wkład na rzecz zadań agencji narodowej w zakresie zarządzania Programem;
 - c) w stosownych przypadkach dodatkowy wkład na rzecz akcji, o których mowa w art. 7 lit. a) i b).
6. Komisja przekazuje władzy krajowej i agencji narodowej wyniki swojej analizy i uwagi dotyczące sprawozdania rocznego i deklaracji zarządczej, o których mowa w art. 18 ust. 9 i art. 19 ust. 6, oraz opinii z audytu, o której mowa w art. 21 ust. 2.

7. W przypadku gdy Komisja nie zatwierdzi rocznej deklaracji zarządczej agencji narodowej lub opinii niezależnej instytucji audytowej na temat tej deklaracji lub gdy agencja narodowa nie wprowadzi w życie w sposób zadowalający uwag Komisji, Komisja może wdrożyć wszelkie środki ostrożności oraz środki naprawcze niezbędne do zabezpieczenia interesów finansowych Unii zgodnie z art. 132 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
8. Komisja wspiera i utrzymuje aktywny dialog i współpracę z agencjami narodowymi i władzami krajowymi oraz między nimi, w tym wymianę [...] dobrych praktyk, organizowanie regularnych spotkań i stosowanie innych środków, w celu poprawy i zapewnienia spójnej realizacji Programu i zarządzania nim. Zapewnia również odpowiednie warunki skutecznej wymiany informacji między instytucjami Unii, agencjami narodowymi lub innymi organami i podmiotami realizującymi Program w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego.
9. Komisja [...] zapewnia, aby [...] systemy informatyczne niezbędne do [...] realizacji [...] celów Programu określonych w art. 3 [...], w szczególności w ramach zarządzania pośredniego, były wydajne, stabilne i przyjazne dla użytkownika. Program wspiera rozwój, eksploatację i utrzymanie takich systemów informatycznych.

Niezależna instytucja audytowa

1. Niezależna instytucja audytowa:
 - a) posiada niezbędne kompetencje zawodowe do przeprowadzania audytów w sektorze publicznym;
 - b) zapewnia, aby audyty były prowadzone z uwzględnieniem przyjętych na szczeblu międzynarodowym standardów audytu;
 - c) nie znajduje się w sytuacji konfliktu interesów wobec podmiotu prawnego, którego część stanowi agencja narodowa; w szczególności niezależna instytucja audytowa jest funkcjonalnie niezależna od podmiotu prawnego, którego część stanowi agencja narodowa.
2. Niezależna instytucja audytowa wydaje opinię z audytu rocznej deklaracji zarządczej, o której mowa w art. 158 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Audyt ten stanowi podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 tego rozporządzenia [...].
3. Niezależna instytucja audytowa zapewnia Komisji i jej przedstawicielom oraz Trybunałowi Obrachunkowemu pełny dostęp do wszystkich dokumentów i sprawozdań na poparcie swojej opinii z audytu rocznej deklaracji zarządczej agencji narodowej.

Zasady systemu kontroli

1. Komisja jest odpowiedzialna za kontrole nadzorcze akcji i działań Programu, którymi zarządzają agencje narodowe. Komisja określa minimalne wymagania dotyczące kontroli przeprowadzanych przez agencję narodową oraz niezależną instytucję audytową.
2. Agencja narodowa jest odpowiedzialna za podstawowe kontrole beneficjentów dotacji w odniesieniu do akcji, którymi zarządza, jak określono w programach prac, o których mowa w art. 15. Kontrole te muszą dawać wystarczającą pewność, że przyznane dotacje są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem i mającymi zastosowanie przepisami unijnymi.
3. W odniesieniu do środków finansowych Programu, które są przekazywane agencjom narodowym, Komisja zapewnia odpowiednią koordynację swoich kontroli z władzami krajowymi i agencjami narodowymi zgodnie z zasadą jednego audytu oraz w następstwie analizy opartej na ocenie ryzyka.

[...] TYTUŁ IX

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 22a

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. Komitet może zbierać się w określonych składach, aby rozstrzygać kwestie sektorowe. W stosownych przypadkach, zgodnie z regulaminem komitetu oraz na zasadzie *ad hoc*, do udziału w posiedzeniach komitetu w roli obserwatorów można zapraszać ekspertów zewnętrznych, w tym przedstawicieli partnerów społecznych.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 23

Uchylenie

Rozporządzenia (UE) 2021/817 i [...] (UE) 2021/888 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 24

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację akcji prowadzonych na podstawie rozporządzeń (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888, które to rozporządzenia nadal stosuje się do odnośnych akcji aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na Program można również pokrywać wydatki na pomoc techniczną i administracyjną, które są niezbędne w celu zapewnienia przejścia między Programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzeń (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888.
3. Państwa członkowskie zapewniają na szczeblu krajowym niezakłócone przejście od akcji realizowanych na podstawie rozporządzeń (UE) 2021/817 i (UE) 2021/888 do akcji realizowanych w ramach niniejszego Programu.
4. Odniesienia do wolontariatu europejskiego w unijnych aktach prawnych należy rozumieć jako odniesienia obejmujące działania wolontariackie w ramach rozporządzenia (UE) 2021/888 i niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 25

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący/Przewodnicząca

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca
